

ကျေးရွာလူထု၏ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းနှင့်
လုပ်ငန်းစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု အစီအစဉ်
အစီရင်ခံစာ

ရေငံ (အရှေ့) ကျေးရွာ

အလည်ရွာအုပ်စု

မိတ္ထီလာမြို့နယ်

ရာသီဥတုဆိုးရွားလာမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များကျရောက်လာမှုအပေါ် ခံနိုင်ရည်စွမ်း
တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ နေထိုင်ခြင်း (BRACED) စီမံချက်

မာတိကာ

၁။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ် နောက်ခံအကြောင်းခြင်းရာ
မိတ်ဆက်ခြင်း----- ၃

၁.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်----- ၃
 ၁.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရလဒ်----- ၃
 ၁.၃ ဆန်းစစ်မှုနည်းလမ်း----- ၄

၂။ ရေငံ (အရှေ့) ကျေးရွာ၏အနေအထား

၂.၁ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်----- ၆
 ၂.၂ ရေငံ (အရှေ့) ကျေးရွာအကြောင်း----- ၆
 ၂.၃ မိုးလေဝသနှင့်ရာသီဥတုအခြေအနေ----- ၇
 ၂.၄ ဘေးအန္တရာယ်နှင့်ဖိစီးမှုများ (shocks and stresses)----- ၉
 ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု (Climate Change)----- ၁၃

၃။ ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရလဒ်များ

၃.၁ ကျေးရွာ၏ဘေးအန္တရာယ်သမိုင်းကြောင်း----- ၁၅
 ၃.၂ ရာသီခွင်ပြုပြင်မှု----- ၁၆
 ၃.၃ အရင်းအမြစ်ပြု၊ ဘေးအန္တရာယ်ပြုနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုပြုမြေပုံ----- ၁၈
 ၃.၄ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်း----- ၁၉
 ၃.၅ ရပ်ရွာအတွင်း အဖွဲ့အစည်းများပေါင်းစပ်ယှက်နွယ်မှုပြုမြေပုံနှင့် ပါဝင်ပက်သက်သူများ
ဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ခြင်း----- ၂၀
 ၃.၆ ကျား၊မရေးရာကွန်ယက်ပြုမြေပုံဆန်းစစ်ခြင်း----- ၂၃
 ၃.၇ စွမ်းဆောင်ရည်ကိုခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်များနှင့်
အသိပညာပေးမှုများ----- ၂၄
 ၃.၈ ကလေးသူငယ်များ၏လိုအပ်ချက်များနှင့်အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ----- ၂၅
 ၃.၉ ဘေးအန္တရာယ်အတွက် အသင့်ပြင်ထားသော ရပ်ရွာလူထု၏ အကဲဖြတ်ပုံစံ----- ၂၆
 ၃.၁၀ ပါတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို သုံးသပ်ခြင်း----- ၂၆

၄။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်မှုသတင်းအချက်အလက်များ

၄.၁ ကျေးရွာ၏ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုအကျိုးသက်ရောက်မှုများ ကိုအဆင့်ခွဲခြားသတ်မှတ်ခြင်း----- ၂၇

၄.၂ ကာလတိုပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းများအတွက်ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း----- ၂၈

၅။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့်ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်းများ

၅.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည့်များကို ဦးစားပေးအဆင့် သတ်မှတ်သည့် ဇယား (Pair Wise Ranking)----- ၂၉

၅.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည့်များကို ဦးစားပေးအဆင့်သတ်မှတ်ခြင်း (Ranking with Cost/benefits tool)----- ၃၀

၆။ ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ (Action Plan)----- ၃၂

၇။ နိဂုံးချုပ်----- ၃၃

၈။ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာအကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် အချက်အလက် ပြုပြင်ခြင်း- -- ၃၄

- နောက်ဆက်တွဲ (၁): ရပ်ရွာအခြေပြုကြိုတင်သတိပေးစနစ်စစ်ဆေးမှုပုံစံ
- နောက်ဆက်တွဲ (၂): ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကိုစစ်ဆေးခြင်း
- နောက်ဆက်တွဲ (၃): ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏ တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ
- နောက်ဆက်တွဲ (၄): အရေးပေါ်ဆက်သွယ်ရန်ဖုန်းနံပါတ်

၁။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ် နောက်ခံအကြောင်းခြင်းရာ မိတ်ဆက်ခြင်း

မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ အလည်ရွာအုပ်စု၊ ရေငံ (အရှေ့) ကျေးရွာ၏ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လေ့လာဆန်းစစ် သုံးသပ်ချက်ကို "ရာသီဥတုဆိုးရွားလာမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ် များ ကျရောက်လာမှုအပါအဝင်ခံနိုင်ရည်စွမ်းတည်ဆောက်ခြင်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေ နေထိုင်ခြင်း (BRACED) စီမံချက်" မှ ဆန်းစစ်လေ့လာထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

BRACED မြန်မာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းသည် နိုင်ငံတကာအင်ဂျီအိုများ၊ ဒေသတွင်း အဖွဲ့အစည်းများ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းကို လေ့လာသုတေသနပြုနေသော သုတေသန အဖွဲ့အစည်းများနှင့်လည်း ပူးပေါင်းချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ BRACED မိတ်ဖက်အဖွဲ့တွင် ဦးဆောင်သူအဖြစ် Plan International Myanmar မှဆောင်ရွက်ပြီး Actionaid Myanmar, BBC Media Action, World Vision, Myanmar Environmental Institute နှင့် UN Habitat တို့နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး ရပ်ရွာ၏ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ပိုမိုတောင့်တင်း ခိုင်မာလာစေရန် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

ဤရေငံ (အရှေ့) ကျေးရွာ၏ ဆန်းစစ်လေ့လာချက်ကို BRACED ၏ ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ် ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာသုံးသပ်ခြင်းဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်မှုများ၊ အသုံးပြုရန်ပုံစံများ၏ ထောက်ပံ့ ကူညီမှုဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

၁.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်

BRACED ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုတို့၏ ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ဖိစီးမှုတို့အား သုံးသပ်နိုင်ရန်နှင့် ရပ်ရွာလူထုကြံ့ခိုင်မှုနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုများအား သဘာဝဘေး လျော့ပါးရေး ကော်မတီနှင့် ရပ်ရွာလူထုများ မှ အမျိုးမျိုးသောရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်မှုတို့ပေါ်တွင် လိုက်လျောညီထွေ နေထိုင်နိုင်မှု၊ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း တိုးမြှင့်လာရန် အလို့ငှာ ထောက်ပံ့ကူညီမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းသည် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း တည်ဆောက်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရပ်ရွာလူထုများ အတူတကွ အားလုံးပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရမည်လည်း ဖြစ်ပါသည်။

၁.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရလဒ်

ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ရပ်ရွာ ဘေးဒဏ် ခံနိုင်စွမ်း အားကောင်းလာစေရန် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ အကောင်အထည် ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် နည်းလမ်းများ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

သက်ဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၊ ကလေးသူငယ်၊ အမျိုးသမီးများ၊ မသန်စွမ်းများစသည့် ပါဝင်ပတ်သက်သူများ အနေဖြင့်လည်း ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်လိုမှုများ ရှိလာစေရန် အသီးသီးသောတာဝန်ဝတ္တရားများကို ရှင်းလင်းစွာ နားလည်လာစေရန်နှင့် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း တည်ဆောက်ခြင်းဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များပြည့်မီစေရန် ရွာသူရွာသားအားလုံး၏ ပူးပေါင်းမှုကို ရရှိစေရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းဖြင့် လိုအပ်သော ကျေးရွာသတင်းအချက်အလက် ပြောင်းလဲမှုများကို ပုံမှန်ပြုလုပ်နိုင်ရန်၊ အသစ်ပြောင်းလဲလာသော ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ဖိစီးမှုများအတွက် သတင်းအချက် အလက်နှင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ပူးပေါင်းပြုလုပ်နိုင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

၁.၃ ဆန်းစစ်မှုနည်းလမ်း

ဤရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လေ့လာဆန်းစစ်ချက်သည် BRACED စီမံကိန်းမှ ဖော် ထုတ်ထားသော ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း လက်စွဲစာအုပ်မှ တင်ပြချက်များအတိုင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏

ရည်မှန်းချက် (၁) ရပ်ရွာလူထု၏ အတွေ့အကြုံများအပေါ်တွင် သိပ္ပံနည်းကျအချက်အလက်များကို အခြေခံ၍ အနာဂတ်တွင် ရပ်ရွာလူထုရင်ဆိုင်နေရသော ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ဖိစီးမှုများအပေါ်တွင် ပိုမိုနားလည် သဘောပေါက်လာစေရန်။

ရည်မှန်းချက် (၂) ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်မှုနှင့်ဖိစီးမှုများ အပေါ်တွင် ထိခိုက်လွယ်မှုရှိသူ များနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော အရာများကို သတ်မှတ် ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်နှင့်

ရည်မှန်းချက် (၃) ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းရှိသော ရပ်ရွာလူထုကို တည်ဆောက်နိုင်ရန် ထောက်ပံ့ပေး နိုင်သော ရပ်ရွာလူထု၏ စွမ်းဆောင်ရည်များကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

လက်စွဲစာအုပ်ပါ ဖော်ပြချက်များကို အခြေခံ၍ ရေငံ (အရှေ့) ကျေးရွာ၊ အလည်ရွာ အုပ်စုတွင် တစ်လကျော် ခန့်အချိန်ယူ၍ ရပ်ရွာလူထုနှင့် အစည်းအဝေးများပြုလုပ်ကာ ကျေးရွာ၏ သတင်းအချက်အလက် များကို နည်းကိရိယာများ (assessment tools) အသုံးပြု၍ စုဆောင်းဖော်ထုတ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။

ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းအဆင့်များတွင်....

၁။ ကျေးရွာနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသ၏ အခြေအနေများကို အကြိုခန့်မှန်း သိရှိနိုင်ရန် ရပ်ရွာ လူထုနှင့် ကွင်းဆင်းဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် နောက်ခံဆင့်ပွား အချက်အလက်များ (secondary data) ကို ဆန်းစစ်ခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ အချက်အလက် သုံးသပ်ခြင်းများတွင်...

- RIMES ၏ရာသီဥတုဆိုင်ရာအချက်အလက်မှတ်တမ်း (Climate Profiles)
- ActionAid Myanmar ၏ကျေးရွာစာအုပ်ပါ အချက်အလက်မှတ်တမ်း (Village Book)

၂။ BRACED ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း လက်စွဲစာအုပ်ကို အသုံးပြုခြင်းအားဖြင့် ပြီးပြည့်စုံသော သတင်းအချက်အလက် စုဆောင်းနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းတွင် အသုံးပြုခဲ့သော နည်းကိရိယာများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- ကျေးရွာဘေးအန္တရာယ်သမိုင်းကြောင်း
- ရာသီခွင်ပြ ပြက္ခဒိန်
- အရင်းအမြစ်၊ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုပြမြေပုံ
- အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများ ခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်း
- ရပ်ရွာအတွင်းအဖွဲ့အစည်းများ ပေါင်းစပ်ယှက်နွယ်မှုပြပုံနှင့် ပါဝင်ပက်သက်သူများ ဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ခြင်း
- ကျား၊မရေးရာကွန်ယက်ပြမြေပုံဆန်းစစ်ခြင်း
- ကလေးသူငယ်များ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ
- သတင်းအချက်အလက်နှင့် အသိပညာပေးမှုများကိုရရှိနိုင်မှု
- ကျေးရွာ၏ထိခိုက်လွယ်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်ကိုဆန်းစစ်ခြင်း
- ထိခိုက်လွယ်မှုဆန်းစစ်ခြင်း

၃။ သတင်းနှင့်အချက်အလက်များ ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ ရွေးချယ်ခြင်း။

စုဆောင်းထားသော သတင်းအချက်အလက်များကို ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းသည် ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းကို အားကောင်းလာစေရန် သင့်လျော်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကို ကနဦးသတ်မှတ်နိုင်ရန်နှင့် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ဖိစီးမှုများ၏ သက်ရောက်မှုများ ဦးစားပေး သတ်မှတ်ခြင်း စတင်ရာတွင် အတည်ပြုနိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ နည်းကိရိယာများဆန်းစစ်ခြင်းအားဖြင့် ပါဝင်သောလုပ်ငန်းစဉ်များမှာ...

- ရပ်ရွာလူထုရင်ဆိုင်နေရသော အဓိကဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘေးအန္တရာယ်များ အဆင့် သတ်မှတ်ရန်။
- ဦးစားပေးရွေးချယ်ထားသော ဘေးအန္တရာယ်များအပေါ် အခြေခံ၍ ရပ်ရွာလူထု အနေဖြင့် လုပ်ဆောင်ချက်များရွေးချယ်ခြင်း။
- BRACED ရန်ပုံငွေမှ ထောက်ပံ့ခြင်းဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဦးစားပေး လုပ်ငန်းများ ရွေးချယ်ရာတွင် ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်း နည်းကိရိယာများ အသုံးပြု၍ ရွေးချယ်ခြင်း။
- ရာသီအလိုက်ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင်ရန် မိုးလေဝသခန့်မှန်းချက် များကို အခြေခံ၍ ကာလတိုဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ခြင်း။
- ဖြစ်နိုင်ချေများပြီး ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသော ဘေးများအတွက် စိတ်မှန်း ဖြစ်နိုင်ခြေများ ပုံဖော်နိုင်ရန် ဘေးများ၏ပြင်းအားနှင့် ပမာဏပေါ်တွင် အခြေခံ၍ မတူညီသော အခြေအနေအဆင့်ဆင့်တွင် အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုများ သတ်မှတ်ရန်။

ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းများအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ တိုက်ရိုက်ခံစားရသော သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်များ၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများ၏ သက်ရောက်မှုများကို ရပ်ရွာလူထု၏ ရင်ဆိုင် တုန့်ပြန်နိုင်စွမ်းကို ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန်နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပြောင်းလဲမှုများ၊ လူမှု- စီးပွားကဏ္ဍ ပြောင်းလဲမှုများနှင့် ပဋိပက္ခအစရှိသော ပြဿနာများကိုဖြေရှင်းနိုင်ရန် အဓိက လုပ်ငန်းများကို ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

လိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်အများကို ဆွေးနွေးပွဲတွင် ကျေးရွာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ စီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့၊ သက်ကြီးများ၊ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မတီဝင်များ၊ ကျေးရွာသူရွာသားများ ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ခြင်းဖြင့် ရရှိနိုင်ပါသည်။ မိုးလေဝသနှင့် ရာသီဥတုဆိုင်ရာ သတင်းအချက် အလက်များကဲ့သို့သော အခြားလိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်များကို မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဦးစီးဌာန၊ Myanmar Environmental Institute နှင့် အခြားသောပညာရပ်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ မှလည်း ရရှိနိုင်ပါသည်။

၂။ ရေငံ (အရှေ့) ကျေးရွာ၏ အနေအထား overview

၂.၁ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်

မိတ္ထီလာမြို့၏ အနောက်ဘက် (၁၄)မိုင်ခန့် အကွာတွင် ရေငံ(အရှေ့) ကျေးရွာ တည်ရှိပါသည်။ ကျေးရွာတွင် အိမ်ခြေ (၅၁၀)၊ အိမ်ထောင်စု (၄၃၀) ရှိပါသည်။ လူဦးရေ စုစုပေါင်း (၁၀၉၄)ယောက်၊ ကျား (၉၉၂)၊ မ (၁၀၀၂)ယောက် နေထိုင်ပါသည်။ ရွာ၏ဧရိယာ အကျယ် အဝန်းများ ဧက (၅၀)ကျယ်ဝန်းပါသည်။

၂.၂ ရေငံ (အရှေ့) ကျေးရွာ အကြောင်း

မိတ္ထီလာမြို့၏ အနောက်ဘက် (၁၄)မိုင်ခန့် အကွာတွင် ရေငံ(အရှေ့) ကျေးရွာ တည်ရှိပါသည်။ ကျေးရွာတွင် အိမ်ခြေ (၅၁၀)၊ အိမ်ထောင်စု (၄၃၀) ရှိပါသည်။ လူဦးရေ စုစုပေါင်း (၁၀၉၄)ယောက်၊ ကျား (၉၉၂)၊ မ (၁၀၀၂)ယောက် နေထိုင်ပါသည်။ ရွာ၏ ဧရိယာ အကျယ်အဝန်းများ ဧက (၅၀)ကျယ်ဝန်းပါသည်။

ကျန်းမာရေး အနေဖြင့် ကျေးရွာတွင် အရံသားဖွားတစ်ယောက်ရှိပြီး ဆေးပေးခန်းမရှိပါ။ အဓိက တိုက်နယ်ဆေးခန်း အလည်ရွာသို့ ကုသခြင်း၊ အရေးပေါ် ကျန်းမာရေးဖြစ်ပေါ်လာလျှင် မိတ္ထီလာပြည်သူ့ဆေးရုံသို့ သွားရောက်ကုသရပါသည်။ ပညာရေးအခြေအနေတွင် ရေငံ(အရှေ့)၊ (အနောက်) (၂)ရွာပေါင်း မူလတန်းကျောင်း (၁)ကျောင်းသာရှိပါသည်။ ကလေးဦးရေပေါင်း (၂၆၇)ယောက်၊ အလယ်တန်း ကျောင်းကို အလည်ရွာကျောင်းသို့ တက်ရောက်သူ (၁၀၀)ဦးရေ

ရှိပါသည်။ ကျေးရွာချင်းဆက် လမ်းများသည်လည်း ကောင်းမွန်မှုမရှိပါ။ မြေသားလမ်းများသာ ရှိပါသည်။ ကျေးရွာရှိ လူထုများသည် အဓိက တောင်သူလုပ်ငန်း၊ ဆံပင်ကျွတ်ရှင်း၊ ဖျာယက်လုပ်ငန်း၊ တနိုင်းတပိုင် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းနှင့် ကျောက်ထုလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကြပါသည်။

၂.၃ မိုးလေဝသနှင့် ရာသီဥတုအခြေအနေ

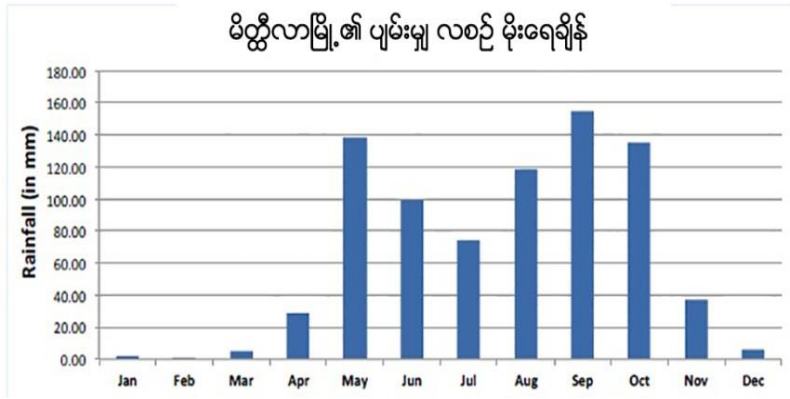
မိတ္ထီလာမြို့နယ်သည် ပုံ (၄) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း မြောက်လတ္တီကျု ၂၀°၅၃'၊ အရှေ့လောင်ဂျီကျု ၉၅°၅၃' မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၏ ဗဟိုချက်မတွင် တည်ရှိနေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြားသော ခြောက်သွေ့ဒေသများကဲ့သို့ ၎င်းမြို့သည် အခြားမြို့နယ်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက မိုးရေချိန်ရရှိမှု နည်းပါးသည်။

မိတ္ထီလာမြို့နယ်ရှိ မိုးရေချိန်သည် ခြောက်သွေ့ဒေသရှိ မိုးရွာသွန်းမှုပုံစံကို ဖော်ပြနေသည်။ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှ (၈၀၀) မီလီမီတာ အမြင့်ဆုံးမိုးရေချိန်တိုင်းတာချက်များမှာ ပုံ (၅) အတိုင်း မေလနှင့် စက်တင်ဘာလများတွင် ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းခြောက်သွေ့ဒေသရှိမန္တလေး တိုင်းဒေသကြီးအတိုင်းရှိမိတ္ထီလာမြို့နယ်

ဧပြီလသည် ပျမ်းမျှအပူချိန် (၃၈.၂) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ရှိ၍ အပူဆုံးလ ဖြစ်သည်။ မိတ္ထီလာမြို့တွင် အမြင့်ဆုံးအပူချိန် တိုင်းတာချက်မှာ (၂၀၁၀) ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၁၃) ရက်နေ့၏ (၄၆) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ဖြစ်ပြီး အနိမ့်ဆုံး

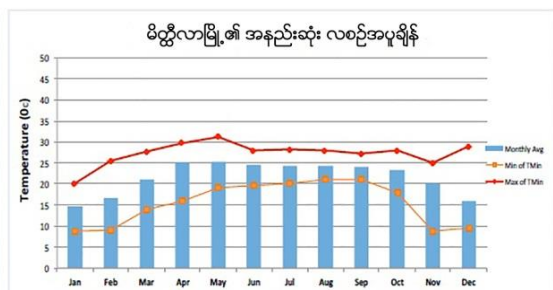
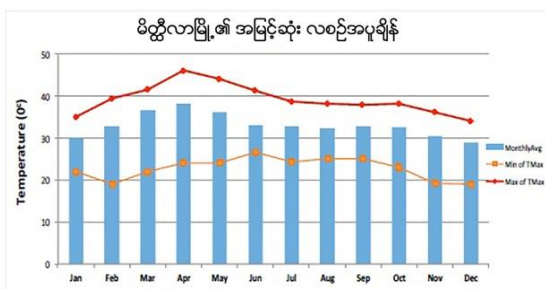

ပုံ၅/မိတ္ထီလာမြို့ ၏မိုးရွာသွန်းမှုပုံစံသည်မေလနှင့်စက်တင်ဘာလတို့တွင်အမြင့်ဆုံးသို့ရောက်ရှိတတ်သော Bimodal ပုံစံကိုဖော်ပြသည်။နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်၈၀၀မီလီမီတာသာရရှိသောကြောင့်[၂] မိုးသည်လေ့လာခဲ့သောမြို့နယ်များတွင်မိုးရေချိန်အနည်းဆုံးရရှိသောမြို့ဖြစ်သည်။

အပူချိန်တိုင်းတာချက်မှာ (၂၀၀၇) ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၃) ရက်နေ့နှင့် (၁၉၉၂) ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၇) ရက်နေ့များ၏ (၁၉)ဒီဂရီ စင်တီဂရိတ် ဖြစ်လေသည်။ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်ကို (၁၉၉၄) ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၂၆) ရက်နေ့တွင် (၁၉.၁၀) ဒီဂရီဆယ်လဆီရပ်ကို

တိုင်းတာမှတ်သားခဲ့ရသည်။ အအေးဆုံးလများမှာ ပျမ်းမျှ အနိမ့် ဆုံးအပူချိန် (၁၄.၆) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ရှိသော ဇန်နဝါရီလနှင့် ဒီဇင်ဘာလများ ဖြစ်ကြသည်။ (၁၉၈၁-၂၀၁၀) ခုနှစ်များအတွင်းတွင် တိုင်းတာမှတ်သားခဲ့သော အအေးဆုံး၊ အပူချိန်များမှာ (၁၉၉၂) ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ (၆) ရက်နေ့ (၈.၈၀ဒီဂရီC)၊ (၁၉၈၁) ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် (၈.၉၀) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်၊ (၁၉၉၇) ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၉) ရက်တွင် (၉.၃၀ဒီဂရီC)၊ (၁၉၉၇) ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ (၂၅) ရက်နှင့် (၁၉၈၃) ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၂၃) ရက်များတွင် (၉.၅၀) ဒီဂရီ C နှင့် (၁၉၉၉) ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ(၂၇) ရက်နေ့တွင် (၉.၇၀) ဒီဂရီ C ကိုလည်းကောင်း အသီးသီးတိုင်းတာ မှတ်သားခဲ့ကြသည်။

မိတ္ထီလာမြို့တွင်းရှိ ပျမ်းမျှအနည်းဆုံးနှင့် အမြင့်ဆုံးအပူချိန်နှင့် လစဉ်အမြင့်ဆုံး၊ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်များကိုပုံ (၆) တွင်ဖော်ပြထားသည်။

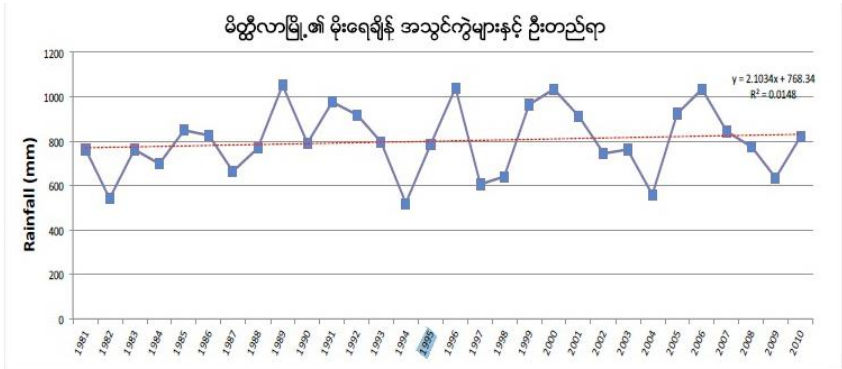

ပုံ၆/မိတ္ထီလာမြို့ လစဉ်ပျမ်းမျှအမြင့်ဆုံး (ပိပုံ) နှင့်အမြင့်ဆုံး(ယာ) အပူချိန်၊၁၉၈၁-၂၀၁၀အချက်အလက်များကိုစစ်တမ်းကောက်ယူမှုသည်ဧပြီလသည်အပူဆုံးလအဖြစ်ဖော်ပြပြီးအမြင့်ဆုံးပျမ်းမျှနေအပူချိန်နှင့်ညအပူချိန်တိုက်တိုင်းတာရရှိသည်။အခြားတစ်ဘက်တွင်နေနှင့်ညအပူချိန်များအားဖြင့်ဖော်ပြရလျှင်အအေးဆုံးလများမှာဇန်နဝါရီနှင့်ဒီဇင်ဘာလများဖြစ်ကြသည်။

၂.၄ ဘေးအန္တရာယ်နှင့်ဖိစီးမှုများ (shocks and stresses)
 မိုးရာသွန်းမှုအသွင်ကွဲများ၊ လွန်ကဲမှုများနှင့်ဦးတည်ရာ
 နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်

နှစ်စဉ်-မိုးရေချိန် အမြင့်အသွင်ကွဲများကို မိုးရေချိန်အတက်အကျများဖြင့် မိတ္ထီလာမြို့တွင် တွေ့ရပြီး ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်မှာ ပုံ (၇) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း (၈၀၀) မီလီမီတာ ရှိလေသည်။ နှစ်ပေါင်း(၃၀)အတွင်း တိုင်းတာချက်များအရ (၁၉၉၄)ခုနှစ်သည် အခြောက်သွေဆုံး နှစ်ဖြစ်ပြီး (၅၂၂)မီလီမီတာသာ ရရှိပြီးစိုစွတ်သော (၅၃) ရက်တွင် ရရှိမှုမညီမျှပေ။ ယင်းနှစ်များတွင် ၂၄ နာရီ အတွင်း အမြင့်ဆုံးမိုးရွာသွန်းမှုမှာ ဇွန်လ(၁၁)ရက်တွင် (၄၁) မီလီမီတာ၊ ဩဂုတ်လ(၆)ရက်တွင် (၄၁မီလီမီတာ)၊ မေလ (၃၀) ရက်တွင် (၃၂မီလီမီတာ)နှင့် မေလ ၂၈ ရက်တွင် (၂၉မီလီမီတာ) တို့ အသီးသီးဖြစ်ကြသည်။ ကျန်သောစိုစွတ်ရက်များမှာ (၂၀)မီလီမီတာ အောက်တွင်သာ တိုင်းတာ မှတ်သား ရရှိသည်။

အခြားတစ်ဘက်တွင် (၁၉၈၉) ခုနှစ်တွင် အစိုစွတ်ဆုံးနှစ် အဖြစ် မိုးရေချိန် (၁၀၅၃) မီလီ မီတာကို တိုင်းတာမှတ်သားရ သည်။ ယင်းနှစ်တွင် (၂၄)နာရီ အတွင်း မိုးအလွန်အကဲ ရွာသွန်းမှုကို မေလ (၁၃)ရက် နေ့တွင် (၁၉၄ မီလီမီတာ) နှင့် ဇူလိုင်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် (၁၁၄ မီလီမီတာ) အဖြစ် တိုင်းတာ မှတ်သားမိသည်။ အခြားသောတိုင်းတာ

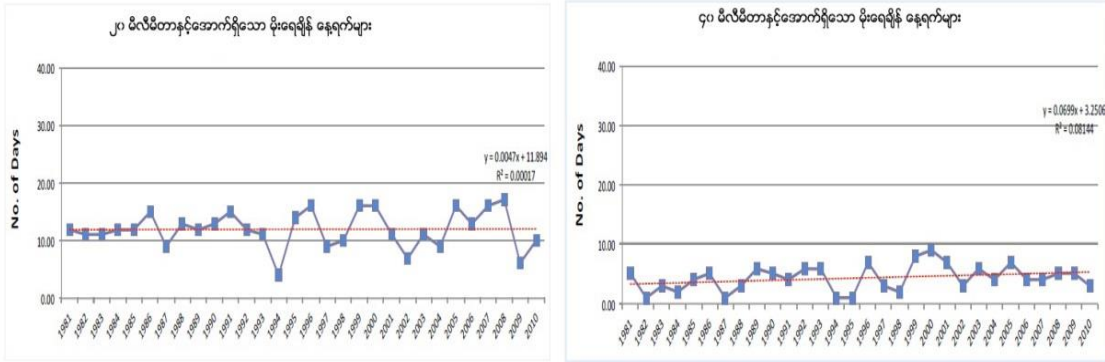

ပုံ ၇။ မိတ္ထီလာမြို့၏ ၁၉၈၁-၂၀၁၀ ခုနှစ်အတွင်း မိုးရေချိန်အသွင်ကွဲများ။ အချက်အလက်များသည် နှစ် (၃၀) အတွင်း နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်အသွင်ကွဲများကို ဖော်ပြသည်။ အခြောက်သွေဆုံးနှစ်မှာ ၁၉၉၄ ခုနှစ်နှင့် အစိုစွတ်ဆုံးနှစ်မှာ ၁၉၈၉ ခုနှစ်ဖြစ်သည်။ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်မှာ ၈၀၀ မီလီမီတာခန့်ရှိသည်။

မှတ်သားမိသည့် ၂၄ နာရီအတွင်း မိုးရွာသွန်းမှုများမှာ အောက်တိုဘာလ(၇)ရက်တွင် (၆၃မီလီမီတာ)၊ ဩဂုတ်လ(၂၆)ရက်တွင် (၆၀မီလီမီတာ)၊ စက်တင်ဘာလ (၉) ရက်တွင် (၅၅မီလီမီတာ)၊ စက်တင်ဘာလ(၁၈)ရက်တွင် (၅၁မီလီမီတာ)၊ ဧပြီလ(၃၀)ရက်တွင် (၃၈မီလီမီတာ) ဇွန်လ(၁)ရက်နေ့တွင် (၃၀မီလီမီတာ) အောက်တိုဘာလ(၁၅)ရက်တွင် (၂၇မီလီမီတာ)နှင့် အောက်တိုဘာ(၂၃)ရက်တွင် (၂၆မီလီမီတာ)၊ စက်တင်ဘာလ (၁၀)ရက်တွင် ၂၁ မီလီမီတာနှင့် ဩဂုတ်လ(၂၁)ရက်တွင် (၂၀မီလီမီတာ) တို့အသီးသီးဖြစ်ကြသည်။ အခြားသောမိုးရွာသွန်းမှုများမှာ (၂၀) မီလီမီတာ အောက်များသာ ဖြစ်ကြသည်။ မိတ္ထီလာမြို့၏ နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်မှာ မြင့်မားလာကြောင်းတွေ့ရသည်။ ပျမ်းမျှမိုးရေချိန် အထက်နှင့်အောက် တူညီစွာရှိသော နှစ်များလည်းရှိသည်ဖြစ်ရာ ကောင်းကျိုးဖြစ်စေသည့် ထူးခြားမိုးရေချိန်ကို (၁၉၈၉)

ခုနှစ်တွင် (၁၀၅၃မီလီမီတာ)၊ ၁၉၉၆ခုနှစ်တွင် (၁၀၄၃မီလီမီတာ)၊ ၂၀၀၆ခုနှစ်တွင် (၁၀၃၇မီလီမီတာ) နှင့် ၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် (၁၀၃၃မီလီမီတာ) ကို အသီးသီးတိုင်းတာ မှတ်သားခဲ့ကြသည်။

အသေးစိတ်ဆန်းစစ်မှုများ၏ လွန်ကဲမိုးရေချိန်များသည် (၂၀) မီလီမီတာနှင့် (၄၀)မီလီမီတာကြားတွင် အနည်းငယ်မြင့်တက်လာကြောင်း တွေ့ရသည်။

ပုံ ၈ ၊ ၂၀ မီလီမီတာနှင့်အောက် နှင့် ၄၀မီလီမီတာနှင့်အောက်မိုးရေချိန်များ သည်မိတ္ထီလာမြို့၏ အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်ကြောင်းအနည်ငယ်ဖော်ပြသည်။

နှစ်ပေါင်း(၃၀)အတွင်းတွင် မိတ္ထီလာမြို့တွင်(၂၄)နာရီအတွင်းတွင် မိုးရေချိန်၄၀မီလီမီတာ >ရှိ အကြိမ်ပေါင်း(၁၃၀) လွန်ကဲမိုးရေချိန်များ တိုင်းတာမှတ်သားရရှိသည်။ ယင်းအချက်များမှ မိုးရေချိန် (၉) ခုမှာ(၂၄)နာရီအတွင်း (၁၀၀)မီလီမီတာထက် ကျော်လွန်သည်။ (၁၉၈၉ခုနှစ် မေလ၁၃ရက်နေ့တွင် (၁၉၄)မီလီမီတာ၊ (၂၀၀၃)ခုနှစ်မေလ(၂၃)ရက်နေ့တွင်(၁၈၀)မီလီမီတာ၊ (၂၀၀၁)ခုနှစ်၊ဇွန်လ(၂)ရက်နေ့တွင် (၁၂၁)မီလီမီတာ၊ (၁၉၈၉)ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင်နှင့် (၂၀၀၆)ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ (၂၄)ရက်နေ့တွင် (၁၁၄)မီလီမီတာ၊ (၁၉၈၇)ခုနှစ် ဩဂုတ်လ(၂၄)ရက်နေ့တွင် (၁၀၂)မီလီမီတာနှင့် (၂၀၀၂)ခုနှစ်ဩဂုတ်လတွင် (၁၀၁)မီလီမီတာ)တို့ အသီးသီးဖြစ်ကြသည်။

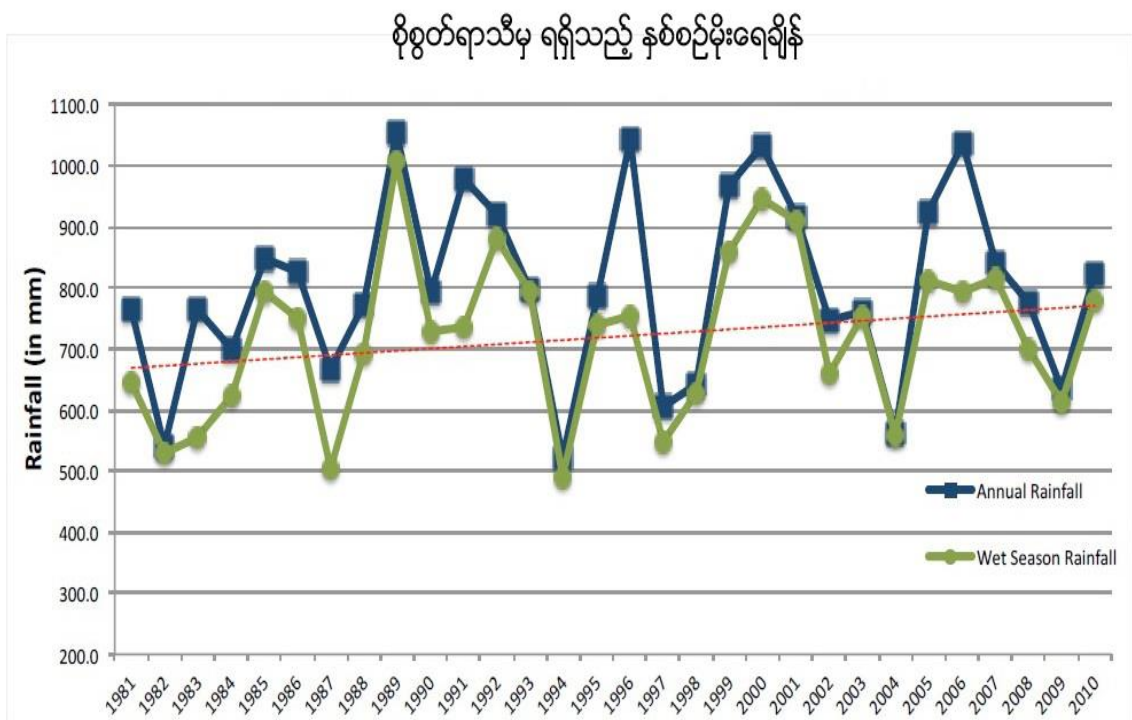
ဇယား ၂၊မိတ္ထီလာမြို့ရှိခြောက်သွေ့ရာသီအတွင်းလွန်ကဲမိုးရေချိန်ဖြစ်ရပ်များ	
၂၄-နာရီလွန်ကဲမိုးရေချိန်	တိုင်းတာသည့်ရက်စွဲများ
၁၀၄မီလီမီတာ	၁၉၉၁ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၃ရက်
၆၆မီလီမီတာ	၁၉၉၆ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၄ရက်
၅၆မီလီမီတာ	၁၉၈၁ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၂၁
၅၅မီလီမီတာ	၁၉၈၈ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၁၉
၅၅မီလီမီတာ	၁၉၈၈ခုနှစ်၊နိုဝင်ဘာလ၁၉
၅၀မီလီမီတာ	၁၉၉၆ခုနှစ်၊နိုဝင်ဘာလ၂၃
၄၇မီလီမီတာ	၂၀၀၆ခုနှစ်၊ဇူလိုင်လ၃ရက်
၄၃မီလီမီတာ	၂၀၀၈ခုနှစ်မတ်လ၂၆ရက်
၄၁မီလီမီတာ	၁၉၈၄နိုဝင်ဘာလ၂ရက်

(၁၀၀)မီလီမီတာထက်ကျော်လွန်သော လွန်ကဲမိုးရေချိန်အများစုသည် စိုစွတ်ရာသီအတွင်း ဖြစ်ကြကြောင်းကို သတိပြုသင့်သည်။ သို့ရာတွင်(၂၄)နာရီအတွင်း(၁၀၀) မီလီမီတာ ရောက်ရှိသော လွန်ကဲမိုးရေချိန်များကိုလည်း နိဝင်ဘာလတွင် တိုင်းတာမှတ်သားရရှိသည်။ ဇယား (၂) တွင် ယင်းအချက်အလက်များနှင့် အခြားသော(၄၀)မီလီမီတာထက် ကျော်လွန်သော လွန်ကဲမိုးရေချိန်များ မိတ္ထီလာမြို့၏ ခြောက်သွေ့ရာသီအတွင်း တိုင်းတာရရှိမှုများကို ဖော်ပြထားသည်။

စိုစွတ်၍ ခြောက်သွေ့မိုးရေချိန်

ပျမ်းမျှအားဖြင့် မိတ္ထီလာ၏ နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်(၉၀%)မှာ စိုစွတ်ရာသီမိုးရေချိန်များဖြစ်သော်လည်း တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ်ကွာဟမှုများသည် သိသာထင်ရှားလာသည်။ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်အရ (၁၉၉၉)ခုနှစ်၏စိုစွတ်ရာသီတွင် မိုးရေချိန်အနည်းဆုံးတိုင်းတာမှတ်သားရသည် (၄၉၁မီလီမီတာ) နှင့် (၁၉၈၉)ခုနှစ် စိုစွတ်ရာသီတွင် တိုင်းတာမှတ်သားရသည့်မိုးရေချိန်မှာ (၁၀၀၆မီလီမီတာ) ဖြစ်လေသည်။

၂၀၀၄၊ ၁၉၉၃၊ ၂၀၀၁၊ ၂၀၀၃၊ ၁၉၈၂၊ ၁၉၉၈နှင့် ၂၀၀၉ခုနှစ် စိုစွတ်ရာသီတွင် နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်အမြင့်ဆုံး တိုင်းတာမှတ်သားရရှိသည်။ ယင်းနှစ်များအတွင်း ခြောက်သွေ့ရာသီ မိုးရေချိန်မှာ (၂မီလီမီတာ-၂၀မီလီမီတာသာ) ဖြစ်လေသည်။

ပုံ ၉၊ မိတ္ထီလာမြို့ရှိ စိုစွတ်ရာသီမှ ရရှိသည့် နှစ်စဉ် မိုးရေချိန်

၁၉၉၆၊ ၁၉၉၁၊ ၂၀၀၆နှင့် ၁၉၈၃ခုနှစ်များအတွင်းတွင် စိုစွတ်ရာသီနှင့်နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်ရာသီအတွင်း အမြင့်ဆုံးအမှတ်သို့ရောက်ရှိခဲ့ကြောင်း မှတ်သားနိုင်သည်။ ယင်းနှစ်များအတွင်းတွင် ခြောက်သွေ့ရာသီသည် (၂၀၀) မီလီမီတာထက်ကျော်သော မိုးရေချိန်ကို ရရှိစေသောကြောင့် ခြောက်သွေ့လများအတွင်း လွန်ကဲဖြစ်ရပ်များဖြစ်သွားကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။

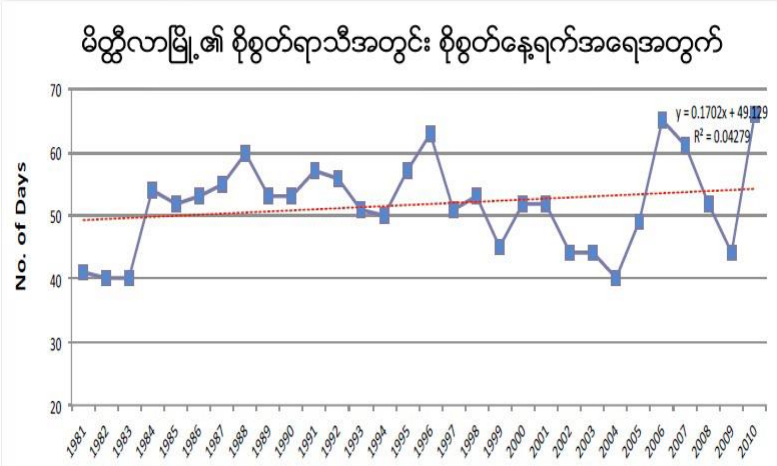
စိုစွတ်လရာသီ၏မိုးရေချိန်သည် အမြင့်ဘက်ကို ဦးတည်သွားနေကြောင်းဖော်ပြနေသည်။ နှစ်ပေါင်း (၁၇)နှစ်အတွင်း စိုစွတ်ရာသီ၏ မိုးရေချိန်မှတ်သားမှုများသည် စိုစွတ်ရာသီ၏ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်ထက် ကျော်လွန်နေသည်။ ထူးခြားစွာဖြင့် ပိုမိုစိုစွတ်သော စိုစွတ်ရာသီများကို ၁၉၈၉တွင် ၁၀၀မီလီမီတာ၊ ၂၀၀၀ခုနှစ်တွင် ၉၄၆မီလီမီတာ၊ ၂၀၀၁တွင် ၉၀၉မီလီမီတာနှင့် ၁၉၉၂ခုနှစ်တွင် ၈၈၀မီလီမီတာတို့ကို အသီးသီးမှတ်သားမိသည်။ ယင်းစိုစွတ်ရာသီများ အတွင်းတွင် လွန်ကဲမိုးရေချိန် များကိုလည်း မှတ်သားရရှိသည်။

သို့ရာတွင် စိုစွတ်ရာသီ၏ မိုးရေချိန်သည် ပျမ်းမျှ မိုးရေချိန်အောက် ရှိလျှင်ပင် ယင်းရာသီ အတွင်းတွင် ၂၀၀၂ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၃၁ရက်နေ့တွင် ၁၀၀မီလီမီတာထက် ကျော်လွန်သောမိုးရေချိန်များကို တိုင်းတာ မှတ်သားရရှိသည်။

ဒုတိယအခြောက်အသွေ့ဆုံး ရာသီမှာ (၁၉၈၇) ခုနှစ်ဩဂုတ်လတွင် ၁၀၀မီလီမီတာထက်ကျော်လွန် သည့် လွန်ကဲမိုးရေချိန်ကို တိုင်းတာမှတ်သားခဲ့ရသည်။

စိုစွတ်ရာသီဥတုအတွင်း စိုစွတ်နေ့ရက်များသည် အတက်ဘက်ကို ဦးတည်နေကြောင်း ပြသနေသည်။ (ပုံ၁၀) ။နှစ်စဉ်စိုစွတ်နေ့ရက် (၅၂)ရက်ခန့်ပျမ်းမျှဖြစ်ပြီး (၂၀၁၀)ခုနှစ်တွင် အများဆုံး နေ့ရက်များအဖြစ် (၆၆)ရက်(၂၀၀၆)ခုနှစ်တွင် (၆၅) ရက်၊ (၁၉၉၆)ခုနှစ်တွင် (၆၃)ရက်နှင့် (၂၀၀၇)ခုနှစ်တွင် (၆၁)ရက်နှင့် (၁၉၈၈)ခုနှစ်တွင် (၆၀)ရက် အသီးသီး တွေ့ရှိကြသည်။

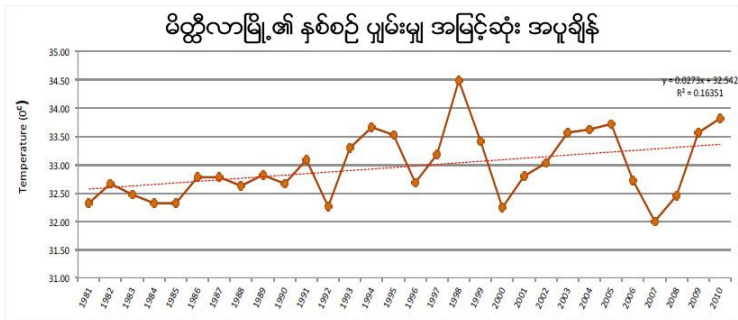
အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်နေမှုသည် နှစ်ပေါင်း(၃၀)အတွင်း စိုစွတ်သောရက်များမှာ (၅၂)ရက်နှင့်အထက်ရှိခဲ့ပြီး(၁၂)ရက်သာလျှင်(၅၁) မီလီမီတာနှင့် အောက်တွင်တိုင်းတာ ရရှိခဲ့သည်။

ပုံ ၁၀၊ စိုစွတ်ရာသီအတွင်း မိတ္ထီလာမြို့၏ တစ်နှစ်အတွင်း အသွင်ကွဲမှုဖြင့်သော စိုစွတ် နေ့ရက် အရေအတွက်များ။ စိုစွတ်နေ့ရက်အရေအတွက်များသည် အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်နေကြောင်း ပြသသည်။

အပူချိန်အမျိုးအကွဲများ၊လွန်ကဲမှုများနှင့်ဦးတည်ရာ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်

မိတ္ထီလာမြို့တွင် လေ့လာမှတ်သားခဲ့သော အပူဆုံးအချိန်သည် အမြင့်ဆုံးပျမ်းမျှအပူချိန်(၃၃) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ဖြစ်လေသည်။ (ပုံ၁၁)သည် ဒေသအတွင်း ပျမ်းမျှအပူချိန်အမြင့်ဆုံး အမျိုးအကွဲများကို ၁၉၉၈ခုနှစ် အပူဆုံးနေ့ရက်များဖြင့် ဖော်ပြထားပြီး နှစ်စဉ်အပူချိန် (၃၄.၄၉)ဒီဂရီဆယ်လ်ဆီရပ် ပျမ်းမျှအပူချိန်ကို တိုင်းတာမှတ်သားရသည်။ ၂၀၁၀ခုနှစ်တွင် နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှအပူချိန် (၃၃.၈၂)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်သည် ၎င်းကာလများအတွင်းတွင် ဒုတိယအပူဆုံးအချိန်အဖြစ် မှတ်သားရသည်။

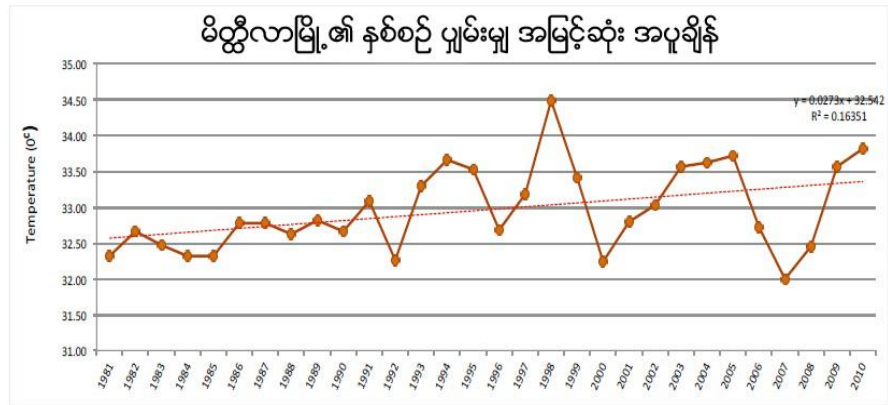
ပုံ ၁၁။ မိတ္ထီလာမြို့၏ ပျမ်းမျှ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်ကို ဖော်ပြထားသည်။ အပူနွေးဆုံး နေ့ရက်များမှာ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အအေးဆုံး အပူချိန်မှာ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။

(၂၀၀၈)ခုနှစ်တွင်ရက်ပေါင်း (၂၄၇) ရက်သည် ပျမ်းမျှ အပူချိန်၃၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်ခဲ့သည်။ ယင်းမှ (၂၇)ရက်သည်နေ့ အပူချိန် ၄၀နှင့်အထက် တိုင်းတာမှတ်သား ရရှိသည်။ ၎င်းနှစ်အတွင်း တိုင်းတာမိသည့် အမြင့်ဆုံး နေ့အပူချိန်မှာ (၄၃.၂၀) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ဖြစ်သည်။

၂၀၁၃ (၁၃ဇူလိုင်) လသည်နှစ်ပေါင်း (၃၀) အတွင်းတွင် အပူဆုံးနေ့အဖြစ်အဖြစ် မှတ်သားရသည်။ အခြားသောအပူချိန်များမှာ ၄၄ဒီဂရီဆယ်စီးရပ် (၂၀၁၀ခုနှစ်မေလ၁၄ရက်)၊ ၄၃.၅၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် (၂၀၁၀ခုနှစ်မေလ၁၈ရက်)၊ ၄၃.၂၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် (၁၉၉၈ခုနှစ် မေလ၁၀ရက်) များဖြစ်ကြပြီး ၄၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် (၅) ကြိမ်တိုင်းတာမှတ်သားရပြီး၎င်းမှ (၄) ကြိမ်မှာ ၂၀၁၀အတွင်းဖြစ်သည်။ (၂၀၀၅ခုနှစ် မေလ၁၇ရက်၊ နှင့်၂၀၁၀ခုနှစ် ဇူလိုင်၂၅၊ မေ၃၁၊ ၁၅၊နှင့်၁၇ရက်များ ဖြစ်ကြသည်)

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေကာမူ ၂၀၀၈ခုနှစ်နှင့် နိုင်းယုဉ်လျှင်ရက်ပေါင်း (၁၇၆)ရက်သာလျှင် အမြင့်ဆုံးပျမ်းမျှအပူချိန် ၃၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်ပြီး(၃၉)ရက်သည် အပူချိန်(၄၀) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်နှင့် အထက်ရှိကြောင်း မှတ်သားရသည်။ (မတ်လ၊ဇူလိုင်လနှင့်မေလ) တို့ဖြစ်ပြီး ရက်ပေါင်း(၁၁၂)ရက်သာလျှင် ပျမ်းမျှအပူချိန် ၃၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်နှင့် အောက်တွင် မှတ်သားရသည်။ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်မှာ (၂၁)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ဖြစ်သည်။

ပျမ်းမျှအပူချိန်သည် အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်ရွေ့လျား နေကြောင်းထင်ရှား နေပြီး နှစ်ပေါင်း(၃၀) အတွင်း ပျမ်းမျှအပူချိန်ထက် မြင့်မားလာကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။

အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် သာမန်အားဖြင့် ညနေ၆နာရီမိနစ်မှ

ပုံ ၁၁၊ မိတ္ထီလာမြို့၏ ပျမ်းမျှ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်ကို ဖော်ပြထားသည်။ အပူနွေးဆုံး နေ့ရက်များမှာ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အအေးဆုံး အပူချိန်မှာ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။

နံနက်၆နာရီ၃၀အထိ တိုင်းတာရရှိသော ညအပူချိန်ကို အောက်ပါကဏ္ဍတွင်ဖော်ပြထားပါသည်။ ပုံ(၁၂)သည် မိတ္ထီလာမြို့၏ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် အမျိုးအကွဲများကို ဖော်ပြပြီး ပျမ်းမျှအပူချိန်မှာ(၂၁.၆၀)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ဝန်းကျင် ရှိလေးသည်။ ၁၉၉၁ခုနှစ် ညအပူချိန်သည် (၂၀.၄၆)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် အအေးဆုံးအဖြစ်တိုင်းတာရရှိသည်။ သို့ရာတွင် အပူဆုံးပျမ်းမျှညအပူချိန်မှာ (၂၀၁၀)ခုနှစ်တွင် (၂၂.၆၅ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်) နှင့် ၁၉၉၈ခုနှစ်တွင် (၂၂.၃၉ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်) တို့ဖြစ်ကြသည်။ (၁၉၉၁)ခုနှစ်တွင် ညပေါင်း (၂၅၀) မှာ ပျမ်းမျှအပူချိန်ထက် ပို၍ပူနွေးပြီး ၎င်းတို့မှညပေါင်း (၁၁၈) ညသည် အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် (၂၅)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်သည်။ ဤနှစ်များအတွင်းအပူနွေးဆုံးညများမှာ မေလ၁၁ (၃၀.၇၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်)၊ ဥပမာအားဖြင့် ညအပူချိန်၃၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်သည်။ ညပေါင်း ၂၄၂ညသည် ပျမ်းမျှအနိမ့်ဆုံးအပူချိန်ထက် ကျော်လွန်သည်။ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်ကို ဇန်နဝါရီလ(၁၅)ရက်နေ့တွင် တိုင်းတာမှတ်သားရသည်။

၂၀၁၀ခုနှစ်တွင် အပူနွေးဆုံးညမှာ ၂၀၁၀ခုနှစ်မေလ၁၄ရက် (၃၁.၁၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်) ဖြစ်သည်။ စုစုပေါင်း (၆) သည် အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် ၃၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် အဖြစ် တိုင်းတာရမိပြီး အားလုံးမှာ မေလအတွင်းတွင်ဖြစ်သည်။ ယင်းနှစ်အတွက် အနိမ့်ဆုံးညအပူချိန်ကို ဇန်နဝါရီလ၃ရက်နေ့တွင် ၁၁.၁၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်အဖြစ် မှတ်သားရသည်။

အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်သည် အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်နေကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။ ၎င်းမှာ နှစ်ပေါင်း (၃၀) အတွင်း ပျမ်းမျှထက် ပို၍ပူနွေးသော ညများကိုကြုံတွေ့ခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။

၃။ ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရလဒ်များ

၃.၁ ကျေးရွာ ဘေးအန္တရာယ် သမိုင်းကြောင်း

ရေငုံ (အရှေ့) ကျေးရွာ ဘေးအန္တရာယ်သမိုင်း (ဇယား၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

စဉ်	ဘေးအန္တရာယ် ရာသီဥတုဆိုးရွားမှု နှင့်	ခုနှစ်	ထိခိုက်လွယ်မှု	ဖြေရှင်းခဲ့သည့် နည်းလမ်းများ
၁။	အစားအစာရှားပါးခြင်း (မိုးခေါင်၊ အလုပ်အကိုင် ရှားပါးခြင်း)	၁၃၃၀	အစားအစာရှားပါး၊ နွားများသေဆုံး	ပြောင်းဖူးစေ၊ ယင်းတောက်ဥ၊ မျောက်ဥ နှင့် နှမ်းဖတ်များစားရခြင်း၊ ချွေတာပြီးစားရခြင်း၊ မိမိပိုင်ဆိုင်သည့် ပစ္စည်း၊ တိရစ္ဆာန်များအား ရောင်းချရခြင်း
၂။	ရေရှားပါးခြင်း (မိုးခေါင်ခြင်း)	၁၃၄၁	နွားစာရှား၊ နွားအကောင်ရေ (၂၀၀) ဦးသေဆုံး	နတ်မောက်မြို့နယ်သို့ သွားရောက်၍ နွားစာရှာဖွေခံရခြင်း၊ အစိုးရမှရေကား (၂) စီးပေးပို့ခဲ့
၃။	ဝက်သက်ရောဂါ (ကျန်းမာရေးထိခိုက်ခြင်း)	၁၃၅၈	ကလေး (၆၀) ဦးသေဆုံး	နီးစပ်ရာ အလယ်ရွာ၊ မုန်တိုင်းဆေးခန်းများသို့ သွားရောက်ကုသခြင်း
၄။	ဝမ်းလျော့ရောဂါ (ကျန်းမာရေးထိခိုက်ခြင်း)	၁၃၆၄	ကလေး (၁၀) ဦး၊ လူကြီး (၁၂) ဦးသေဆုံး	အစိုးရ ကျန်းမာရေးဥက္ကဋ္ဌမှ ဆေးခန်းလာရောက် ဖွင့်လှစ်ကုသပေးခြင်း
၅။	ဝမ်းလျော့ရောဂါ	၁၃၆၆	လူကြီး (၅) ဦးသေဆုံး	အစိုးရ ကျန်းမာရေးဥက္ကဋ္ဌမှ ဆေးခန်းလာရောက် ဖွင့်လှစ်ကုသပေးခြင်း
၆။	ဝမ်းလျော့ရောဂါ	၁၃၆၈	လူကြီး (၂) ဦးသေဆုံး	အစိုးရ ကျန်းမာရေးဥက္ကဋ္ဌမှ ဆေးခန်းလာရောက် ဖွင့်လှစ်ကုသပေးခြင်း
၇။	ရေရှားပါးခြင်း၊ ရေမသန့်ခြင်း	၁၃၇၄	နွားစာရှားပါး၊ နွားများမှ မသန့်ရှင်းသော ရေကို သောက်မိ၍ နွား (၁၅) ကောင်ခန့် သေဆုံး	မြေစာဥတူးကျွေးရခြင်း၊ ရေရှိသည့် နေရာများသို့ လွတ်ကျောင်းရခြင်း

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

မိတ္ထီလာမြို့နယ် ရေငုံ(အရှေ့)ကျေးရွာတွင် ရာသီဥတုလွန်ကဲမှု ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၃၀ ပြည့်နှစ်နောက်ပိုင်းတွင် ပိုပြီး ပူပြင်းလာကြောင်းနှင့် မိုးခေါင်ရေရှားလာမှုများ ကြုံတွေ့ခဲ့သည်။ ထိုရာသီဥတုလွန်ကဲမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များသည် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၃၀ ခုနှစ်၊ ၁၃၄၁ ခုနှစ်၊ ၁၃၅၈ ခုနှစ်၊ ၁၃၆၄ ခုနှစ်၊ ၁၃၆၆ ခုနှစ်၊ ၁၃၆၈ ခုနှစ်နှင့်

၁၃၇၄ ခုနှစ်များတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။ ဖြစ်ပွားရသည် အဓိက အကြောင်းအရင်းမှာလည်း မိုးခေါင်ရေရှားခြင်းနှင့် အပူချိန်လွန်ကဲလာမှုများကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုခုနှစ်များတွင် မိုးခေါင်ရေရှားသောကြောင့် အလုပ်အကိုင်ရှားပါးခြင်း၊ ရေရှားပါးခြင်း၊ ပက်သက်ရောဂါ နှင့် ပမ်းရောဂါဖြစ်ခြင်း တို့ကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ မိုးခေါင်ရေရှားပါးခြင်းကြောင့် တောင်သူများ သီးနှံစိုက်ပျိုး၍ မရသောကြောင့် ကျေးရွာအတွင်း အလုပ်အကိုင်ရှားပါးပြီး ပြောင်းဖူးစေ၊ ကင်းထောက်ဥ၊ နှမ်းဖက်များစာရခြင်း၊ ရေရှားပါးခြင်းကြောင့် ကျေးရွာတွင် နွားစာရှားခြင်း ထိုအတွက်ကြောင့် နွားများ သေဆုံးရခြင်း၊ ပက်သက်ရောဂါနှင့် ပမ်းလျောရောဂါကြောင့် ကျေးရွာရှိ ကလေး၊ လူကြီးများ သေဆုံးခြင်းတို့ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အဓိက ထိခိုက်သူများမှာ ကလေးသူငယ်များနှင့် သက်ကြီးရွယ်အိုများ ဖြစ်ကြသည်။

၃.၂ ရာသီခွင်ပြပြကွဒိန်

မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ အလည်ရွာအုပ်စု၊ ရေငံ (အရှေ့) ကျေးရွာ၏ 'ရာသီခွင်ပြပြကွဒိန်'

အကြောင်းအရာ	ဇန်နဝါရီ	ဖေဖော်ဝါရီ	မတ်	ဧပြီ	မေ	ဇွန်	ဇူလိုင်	ဇူလိုင်	စက်တင်ဘာ	အောက်တိုဘာ	နိုဝင်ဘာ	ဒီဇင်ဘာ
စာသိပ္ပံတို့အရိအား												
ပျော့ယက်												
ကျောက်စု												
သောက်ပုံးချေ												
ဝမ်းစာမူလှမှု												
အလုပ်ချိန်	ခုည့်	ခုည့်	မူး	မူး	မူး	မူး	ခုည့်	မူး	ခုည့်	မူး	ခုည့်	ခုည့်
ရောဂါဖြစ်ပွားမှု များသောလ(လူ)	ဝမ်းလျှော့ဝမ်းပျက်	အမူအယုတ်	-	-	-	-	တုတ်တုတ်	တုတ်တုတ်	ခွာစေ	ခွာစေ	ခွာစေ	ဝမ်းလျှော့ဝမ်းပျက်
ရောဂါဖြစ်ပွားသောလ (တိရစ္ဆာန်)	ကြက်ဥ	ခွားအပူ	-	-	-	ခွားဥ	ပေါင်ပတ်	-	-	ခွားဥ	ခွားဥ	ခွားဥ
ရေသောက်ရန်	-	ခွမ်း	ပဲခွက်	စပါး	ခွမ်း	-	-	-	ကုလားပဲ	ကုလားပဲ	-	-
ဝင်ငွေ												
ဆုတ်ငွေ												
သဘာဝဘေးအန္တရာယ်	သောက်ရေပါးခြင်း	သောက်ရေသီးနှံပျက်ခြင်း	-	-	အိန္ဒိယကျွန်း	-	အိန္ဒိယကျွန်း	-	-	-	-	မိုးသားလေအန္တရာယ်များခြင်း

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊အလည်ရွာကျေးရွာအုပ်စု၊ ရေငံ(ရှေ့) ကျေးရွာတွင် တစ်နှစ်လျှင် နွေ၊မိုးဆောင်း သုံးဥတု ရှိသည်။ ထိုအပြင် တန်ခူးလများတွင်အပူချိန်မြင့်သည်။အတွက် ရေရှားပါးခြင်း၊ ကဆုန်လတွင် ကျန်းမာရေး မညီညွတ်ခြင်း (ဝမ်းလျော့ရောဂါများဖြစ်ပွားခြင်း၊ နယုန်လတွင် သီးနှံများ ပျက်စီးမှုများခြင်း၊ဝါဆိုလတွင် သီးနှံ ပိုးကျခြင်း၊ တော်သလင်း၊ သီတင်းကျွတ်လများတွင် မိုးများရွာသွန်းခြင်းကြောင့် လမ်းမကောင်းခြင်းတို့ ကြုံတွေ့ ရသည်။ အဓိကရောဂါဖြစ်ပွားသော အချိန်မှာ ရာသီဥတု တစ်ခုမှ တစ်ခုသို့ ကူးပြောင်းသော ကာလများတွင် အများဆုံးဖြစ်ပြီး တပေါင်း၊တန်ခူး လများတွင် နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်းလိုလို ဝမ်းပျက်၊ဝမ်းလျော့ရောဂါများကို ခံစားရပါသည်။အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများထဲမှ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းကို တစ်နှစ်လုံးဆောင်ရွက်ပြီး စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းကိုတော့ ကဆုန်လတွင်နမ်း၊ နယုန်လတွင်ပဲစဉ်းငုံ၊ ဝါဆိုလတွင် စပါး၊ ဝါခေါင်လတွင် ခရမ်းချဉ် နှင့် နတ်တော်၊ပြာသို လများတွင် ကုလားပဲကို အဓိကစိုက်ပျိုးပါသည်။ ဝင်ငွေများသော လများမှာပြာသို၊ တပို့တွဲနှင့် တပေါင်းလများတွင် သီးနှံများ ပေါ်သည်။အတွက် ဝင်ငွေများပါသည်။ ဝင်ငွေနည်းသော လများမှာ သီးနှံများ စိုက်ပျိုးရသောကဆုန်၊ နယုန်လများဖြစ်ပါသည်။ ထိုအပြင် ပြာသို၊တပို့တွဲ၊ တပေါင်းလ များတွင်လည်း ထွက်ငွေများပါသည် သာရေး၊နာရေးနှင့် ဘုရားပွဲများ များပြားသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ရပ်ရွာတွင် အားလပ်ရက်များသော လများမှာ တောင်သူအလုပ်ပါးချိန်ဖြစ်သော တပို့တွဲ၊တပေါင်း၊တန်ခူးနှင့် ကဆုန်လများတွင် ဖြစ်ပြီး အားလပ်ရက်နည်းသော လများမှာ စိုက်ပျိုးချိန်ဖြစ်သော နယုန်၊ဝါဆို၊ ဝါခေါင်၊ တော်သလင်း၊ တန်ဆောင်းမုန်း နှင့် ပြာသိုလများ ဖြစ်သည်။

၃.၃ အရင်းအမြစ်ပြု/ဘေးအန္တရာယ်ပြု/ထိခိုက်လွယ်မှုပြုမြေပုံ (မြေပုံ၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

အရင်းမြစ်ဆိုင်ရာသုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊အလည်ရွာအုပ်စု၊ရေ(၇)ကျေးရွာတွင် ယခင်က သစ်တောကြီးပိုင်း ရှိခဲ့ဖူးပါသည်။ ၎င်းသစ်တော ကြီးပိုင်းကို မြေယာများချဲ့ထွင်ခဲ့ပြီး စိုက်ပျိုးရေးကို တစ်ပိုင်တစ်နိုင် လုပ်ခဲ့ပါသည်။ ယခု သစ်တောကြီးပိုင်း မရှိခြင်းကြောင့် ဘေးအန္တရာယ်များ ဆိုးဝါးစွာ ခံစားနေရပါသည်။ ကျေးရွာ၏ အနောက်ဘက်တွင် ရေတွင်း (၁)တွင်း၊ မြောက်ဘက်တွင် (၁)တွင်းနှင့် တောင်ဘက်တွင် (၁) တွင်ရှိပါသည်။ သို့သော် ကျေးရွာတွင် ရေလုံလောက်မှုမရှိပါ။ မိုးမရွာလျှင် ရေကောင်းရေသန့် မရှိပါ။ တစ်ချို့နွမ်းပါးသော လူများမှာ ရေချိုရရှိရန်အတွက် ရွာနှင့် ဝေးသော (၃) ဖာလုံလောက်တွင် ရေသွားခပ်ရပါသည်။ နွေရာသီတွင် ရေရှားပါးသောကြောင့် ရေတွင်းများကို စနစ်တကျပြုလုပ်ထားပါသည်။

ဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ သုံးသပ်ချက်

ရွာ၏ မြောက်ဘက်တွင် ချောင်းရှိပါသည်။ မိုးရွာ၍ ရေများလာသော်အခါ အန္တရာယ်ရှိပါသည်။ ရွာမှာ မြို့သို့အနီးအနားရှိ မုန်တိုင်းကျေးရွာသို့သွားလျှင် ၎င်းချောင်းကို ဖြတ်ရသော ကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ရွာတွင် ဘေးအန္တရာယ်တစ်ခုခုကျရောက်မည်ဆိုပါက တစ်ရွာလုံး ခိုလှုံမည်။ နေရာမှာ ဘုန်းကြီးကျောင်း၊ စာသင်ကျောင်း တို့ဖြစ်ပါသည်။

ထိခိုက်လွယ်မှုဆိုင်ရာသုံးသပ်ချက်

ကျေးရွာတွင်ထိခိုက်လွယ်သောအုပ်စုမှာ မသန်စွမ်းသူများ ဖြစ်ကြပါသည်။ အဓိက လက်လှမ်းမမှီသော အုပ်စုများမှာ ထရုံကာ၊သက်ကယ်၊ဖျာ ယက်လုပ် သော အိမ်ထောင်စုများနှင့် ကျောက်ထုလုပ်ငန်းအဓိက အသက်မွေးသော အိမ်ထောင်စုများ ဖြစ်ကြပါသည်။

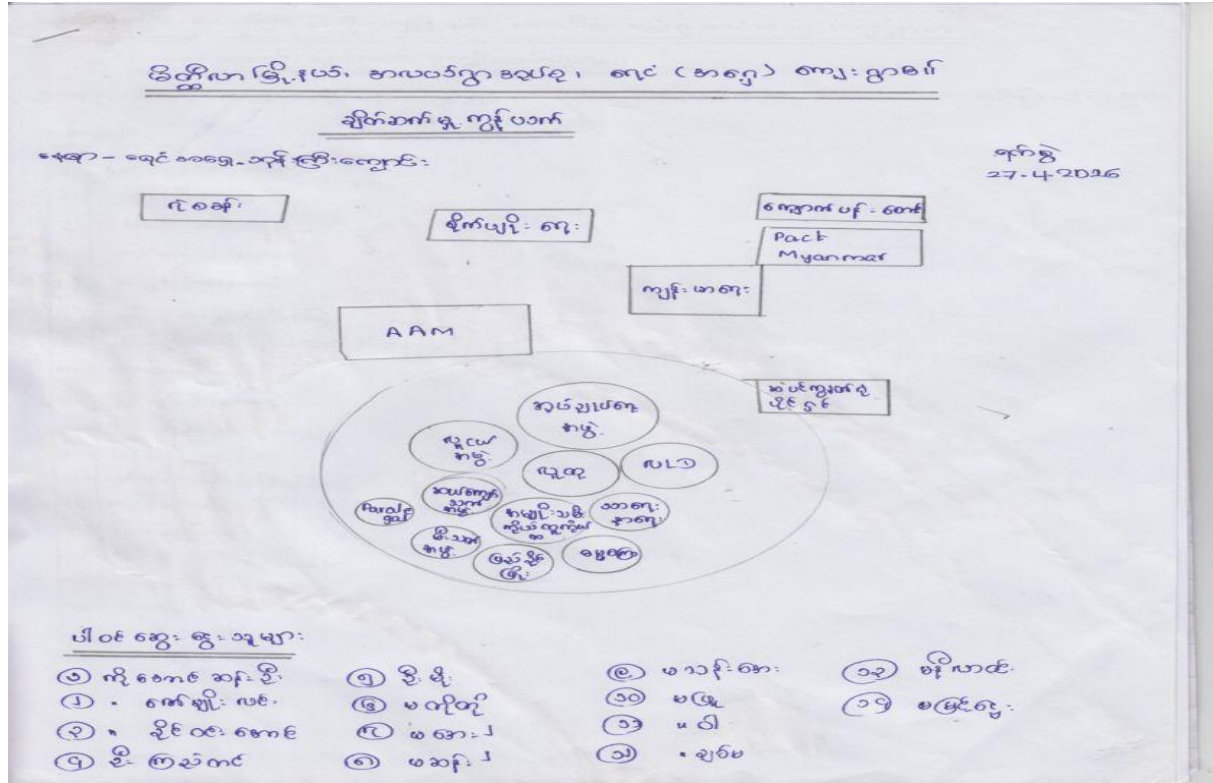
၃.၄ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများဆန်းစစ်ခြင်း (ဇယား၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ ပိုင်ဆိုင်မှုများ	အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ ပိုင်ဆိုင်မှုများက ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်ချိန်နှင့် ဖိစီးမှုများ ရှိနေချိန် ဘယ်လိုပြုမူ နိုင်သလဲ၊ ဘယ်လိုကူညီနိုင်သလဲ?	အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းများ အပေါ် ဘေးအန္တရာယ်များ ဘယ်လို ကျရောက်နိုင်သလဲ	ဘယ်လိုအချိန်ဘေးအန္တရာယ်တွေ ဖြစ်နိုင်သလဲ? ပိုင်ဆိုင်မှုများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများကို ဘယ်လိုကာကွယ်နိုင်မလဲ?	ရပ်ရွာအတွင်း ရွေးချယ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးရရှိနိုင်သလား? (တစ်ခြား) အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလိုက်လေ့ ရှိသော အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း
ဆန်၊ စပါး	အစားအစာဖူလုံမှုရရှိသည်။ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း တစ်ခုပြန်လည်ထူထောင်နိုင် သည်	ပိုးကျတဲ့အတွက် အထွက်နှုန်း လျော့နည်းနိုင်	ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ခြင်းနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များသည် မိုးဦးနှင့် မိုးလည်တွင် အများဆုံးဖြစ်နိုင်သည့် အတွက် မိုးလိုက်မှသာ အဆင်ပြေနိုင်သည်	မြေယာနှင့် ကိုက်ညီသည့် သိန်အသစ်များ စိုက်ပျိုးရန်နှင့် နည်းပညာများလိုအပ်
ငရုတ်၊ ခရမ်းချဉ်၊ ပဲစင်းငုံ၊ ဝါ၊ နှမ်း၊ ကုလားပဲ	ရောင်ချပြီးတော့ လိုအပ်သော ကျန်းမာရေးအသုံးအဆောင်အ တွက် အကူညီဖြစ်နိုင်	အထွက်နှုန်းနည်းပါးနိုင်၊ လျော့နည်းနိုင်	မိုးလယ်တွင် မိုးလိုက်မှသာ အဆင်ပြေ သို့သော် ဝါက မိုးရေငတ်ခံနိုင်တဲ့ သီးနှံဖြစ်သည့် အတွက် အဆင်ပြေ။	မြေယာနှင့် ကိုက်ညီသည့် သိန်အသစ်များ စိုက်ပျိုးရန်နှင့် နည်းပညာများလိုအပ်
နွား၊ ဆိတ်၊ သိုး၊ ဝက်၊ ကြက်	အစားအစာ ဖူလုံမှုရှိ၊ လိုအပ်လျှင် လိုအပ်သလို အသုံးပြုနိုင်	အပူဒဏ်ကြောင့် အစားအစာများတွင် ရှားပါးရောဂါ အန္တရာယ်များ ကျရောက်နိုင်။	ဇွေပိုင်းတွေမှာ အများဆုံးဖြစ်တယ်။ သစ်ပင်အရိပ်၊ ထန်းရွက်မိုး၊ အဆောက်အအုံအစားအစာများ အောက်တွင် ထားရှိနိုင်မည်	တိရစ္ဆာန် ကုသနည်းလိုအပ်ပါသည်
ကား၊ လှည်း၊ ဆိုင်ကယ်	ပစ္စည်းများကို လွယ်လင့်တကူ သယ်ဆောင်ခြင်း၊ ဆေးပေးခန်းများသို့ နေမကောင်းသူများကို အချိန်မှီ ပို့ပေးနိုင်၊ လုံခြုံသော နေရာများသို့ အချိန်မှီ အလွယ်တကူ ပို့ပေးနိုင်။	လမ်းမများ ပျက်စီးသဖြင့် သတ်မှတ်ထားသော နေရာများသို့ အမြန်၊ အချိန်မှီ မရောက်နိုင်	လမ်းများသာ ကောင်းမယ်ဆိုရင် သတ်မှတ်ထားသော နေရာသို့ အချိန်မှီ ရောက်ရှိနိုင်။	ကျောက်ခဲလမ်း ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ အလည်ရွာအုပ်စု၊ ရေငံ (အရှေ့) ကျေးရွာ၏ အဓိက အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လုပ်ငန်းများမှာ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် လက်လုပ်လက်စား (ကျောက်ထုလုပ်ငန်း) များဖြစ်ကြပါသည်။ ရာသီဥတုနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များ ဖြစ်ပေါ်လာပါက စိုက်ပျိုးရေးတွင် သီးနှံများ အထွက်နှုန်းလျော့နည်းခြင်း၊ ပိုးကျခြင်း၊ မွေးမြူရေးတွင် တိရစ္ဆာန်ရောဂါများ ကျရောက်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးတွင် ခံနိုင်ရည်စွမ်း ပိုမိုရှိသော သီးနှံများ စိုက်ပျိုးရန်ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ချို့မှာ ကျောက်ထုလုပ်ငန်းကို သွားရောက်ဆောင်ရွက်ကြောင်း ၎င်းလုပ်ငန်းမှာ တစ်နှစ်ပတ်လုံးရှိပါသည်။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများကို ထားဆီးနိုင် သော အရာများမှာ အဓိက ရေဖြစ်ပါသည်။ ရပ်ရွာထဲတွင် အရေးပေါ်ငွေလိုပါက ဆွေမျိုး၊မိတ်ဆွေများထံ တွင် ချေးယူလိုရပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ အိမ်မှာရှိသော တိရစ္ဆာန်(သို့) ရွှေထည်ပစ္စည်းများ ရောင်းချပါသည်။ ကျေးရွာတွင် နွေရာသီမှာ သောက်သုံးရေ အလွန်ရှားပါး ပါသည်။ ကျေးရွာထဲရှိအိမ်ထောင်စုများမှာ စိုက်ပျိုးရေးကို အဓိက မှီခိုရပါသည်။ အချို့မှာ ကျောက်ထုလုပ်ငန်းကို အဓိက မှီခိုရပါသည်။ ရပ်ရွာထဲတွင် တောင်သူလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများမှာ အဓိက သက်ရောက်မှုအရှိဆုံးဖြစ်ပါသည်။

၃.၅ ရပ်ရွာအတွင်း အဖွဲ့အစည်းများ ပေါင်းစပ်ယှက်နွယ်မှုပြမြေပုံ

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ အလည်ရွာကျေးရွာအုပ်စု၊ ရေငံကျေးရွာထဲတွင် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့၊ လူငယ်အဖွဲ့၊ ဆယ်ကျော်သက်အဖွဲ့၊ မီးသတ်အဖွဲ့၊ Paralegal အဖွဲ့၊ ပြည်ခိုင်ဖြိုး၊ ဓမ္မစကြာ၊ အမျိုးသမီး ကိုယ်ထူကိုယ်ထနှင့် သာရေးနာရေးအဖွဲ့၊ NLD အဖွဲ့တို့ရှိပြီး ကျေးရွာအပြင်တွင် ရဲစခန်း၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ ကျောက်ပန်းတောင်း ရေလှူဒါန်းရေး အဖွဲ့၊ ကျန်းမာရေးအဖွဲ့၊ ဆံပင်ကျွတ်ရုံပိုင်ရှင်၊ အက်ရှင်အေဒ်ဒ် မြန်မာအဖွဲ့၊ Pact Myanmar အဖွဲ့များ ဖြစ်ကြပါသည်။ ကျေးရွာတွင်ရှိသော အဖွဲ့များထဲမှာ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့၊ လောကီသာ ကျေးရွာ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးကို အဓိက တာဝန်ယူပြီးဆောင်ရွက်နေပါသည်။ ပြင်ပမှအဖွဲ့များဖြစ်ကြသော အက်ရှင်အေဒ်ဒ်အဖွဲ့ မှ ကျေးရွာ၏ အဓိက ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းကိုလုပ်ကိုင်နေပါသည်။ Pact Myanmar အဖွဲ့မှာ ရေတစ်ကြိမ်၊ နှစ်ကြိမ်သာ လာရောက် လှူဒါန်းကြောင်း၊ ဆံပင်ကျွတ်ရုံ အနေဖြင့်လည်း ကျေးရွာကို ရေလှူဒါန်းခြင်း သာရေးနာရေးလုပ်ငန်းများကိုပါ လုပ်ကိုင်နေခြင်းကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ကျေးရွာတွင် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ရန်အတွက် ချိတ်ဆက်လုပ်ကိုင်မည် သတ်မှတ်ထားသည်။ ကော်မတီမရှိပါ အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့သာ အဓိကဆောင်ရွက်နေတာကို သိရှိရပါသည်။

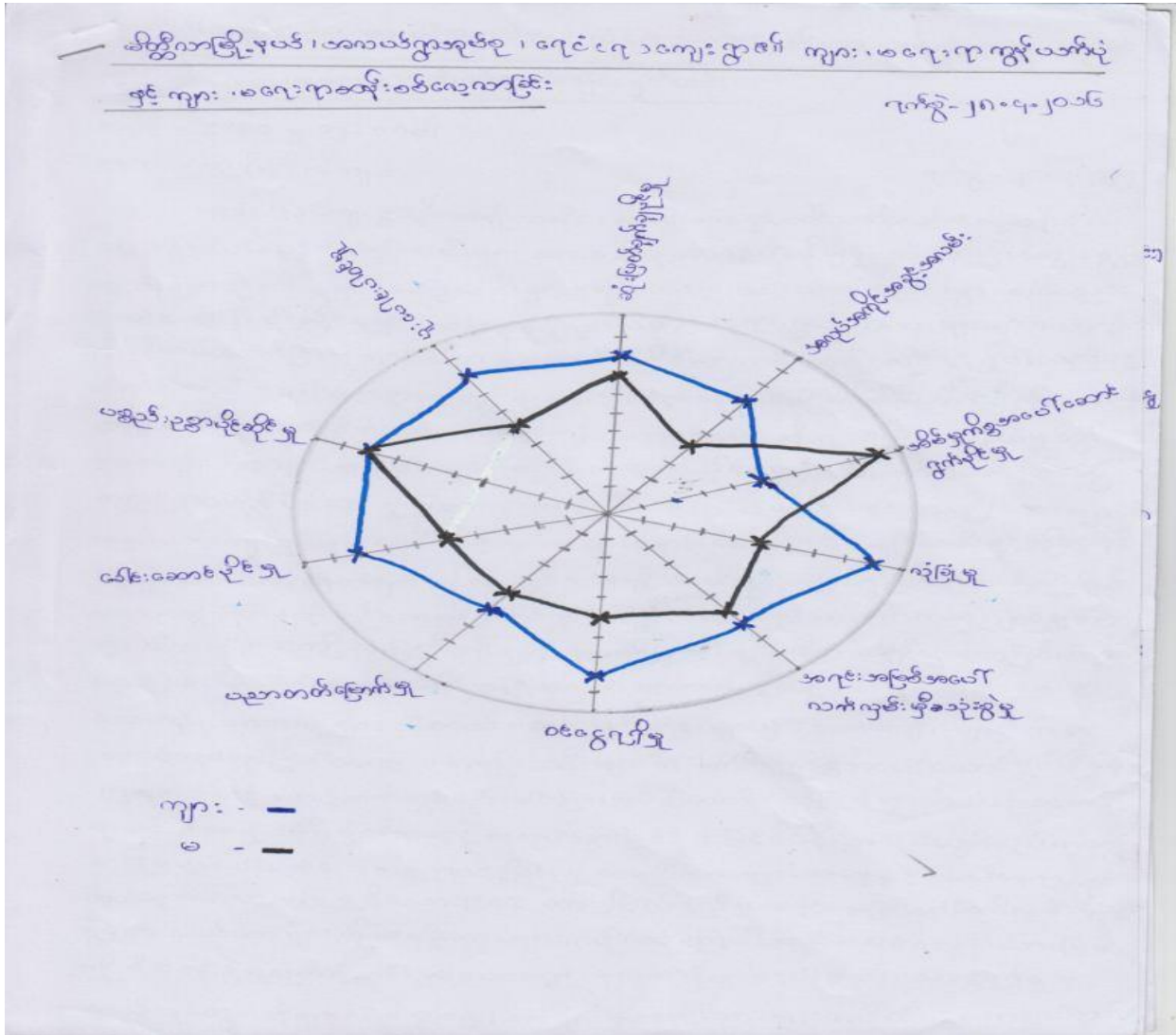
အဖွဲ့များ၏ အဓိကဆက်သွယ်ရမည့် သူများမှာ

- ၁။ ဦးပေါ်စီ (အုပ်ချုပ်ရေး) ၀၉၃၃၄၁၈၆၇၁
- ၂။ ဦးဝင်းမော် (NLD)
- ၃။ ဦးအောင်
- ၄။ မသန်းအေး (ဓမ္မစကြာ) (SHG)
- ၅။ ကိုမာဌေး (မီးသတ်)
- ၆။ မစုမွန် (Paralegal)
- ၇။ မထက်ထက်မိုး (ဆယ်ကျော်သက်ခေါင်းဆောင်)
- ၈။ ကိုဇော်မျိုးလင်း (လူငယ်ခေါင်းဆောင်)
- ၉။ ဦးမိုး (ကျန်းမာရေး၊ မြို့နယ်)
- ၁၀။ မသက်မွန် (Pact Myanmar)
- ၁၁။ ကိုတိုးတိုး (AAM)

ပါဝင်ပတ်သက်သူများဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ခြင်း (Stakeholders analysis)

ပါဝင်ပတ်သက်သူများ	အဓိကတာဝန်များ
ရပ်ရွာအတွင်းအဖွဲ့အစည်း	
ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့	ရပ်ရွာတွင် အခက်အခဲ ပြဿနာများ ဖြစ်လျှင်ဖြေရှင်းပေးရသည်။ ရပ်ရွာ၏ တိုးတက်ရေးများကို လုပ်ဆောင်ပေးရသည်။
လူငယ်အဖွဲ့	ရပ်ရွာတွင် သာရေးနာရေးများ၌ ရေခဲအန္တရာယ်တိုက်ခတ်ခြင်း၊ ထမင်းကျွေးခြင်းများ လုပ်ဆောင် ကြသည်။ သီတင်းကျွတ်အခါ၊ သင်္ကြန်အခါများတွင် သက်ကြီးရွယ်အိုများကို စုပေါင်း ကန်တော့ကြသည်။
ဆယ်ကျော်သက်အဖွဲ့	ဆယ်ကျော်သက်အဖွဲ့သည် ရပ်ရွာတွင် သန့်ရှင်းရေးလုပ်ခြင်း၊ အမှိုက်ကောက်ခြင်း၊ ပုံမှန်အစည်းအဝေးများပြုလုပ်ကြသည်။ ရပ်ရွာတွင် ကျေးရွာရန်ပုံငွေရရန် ဖျော်ဖြေပွဲများ ပြုလုပ်ကြသည်။
သာရေးနာရေးအဖွဲ့	သာရေးနာရေးအဖွဲ့သည် ကျေးရွာတွင် သာရေးနာရေးများရှိလျှင် ဈေးဝယ်ခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းများပြုလုပ်သည်။
မွေစကြာအဖွဲ့	ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် ဥပုသ်နေ့များ၌ မွေစကြာရွတ်ဖတ်ပူဇော်ကြသည်။
အမျိုးသမီးကိုယ်ထူကိုယ်ထအဖွဲ့	အမျိုးသမီးအဖွဲ့သည် လစဉ်ပုံမှန်အစည်းအဝေးလုပ်ခြင်း၊ ငွေစုခြင်း၊ ဂိမ်းဆော့ခြင်း၊ ဗဟုသုတများမျှဝေခြင်းများ ပြုလုပ်ကြသည်။ အဖွဲ့ပိုင်စီးပွားရေးများ လုပ်ကိုင်ကြသည်။
မီးသတ်အဖွဲ့	မီးသတ်အဖွဲ့သည် နွေရာသီတွင် လိုက်လံနို့ဆော်ခြင်း၊ လှည့်လည်စစ်ဆေးခြင်းများ ပြုလုပ်ကြသည်။
ဥပဒေအထောက်အကူပြုအမျိုးသမီးအဖွဲ့	ရပ်ရွာတွင် အကြမ်းဖက်မှုများဖြစ်လျှင် သွားရမည့်နေရာများကို လမ်းညွှန်ပေးသည်။ အမျိုးသမီးများကို အကြမ်းဖက်မှုနှင့် ပတ်သက်သော ဗဟုသုတများ မျှဝေသည်။

၃.၆ ကျား၊ မ ရေးရာ ကွန်ယက်ပြ မြေပုံ ဆန်းစစ်ခြင်း

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ အလည်ရွာအုပ်စု၊ ရေဝင်(အရှေ့)ကျေးရွာရှိ အိမ်ထောင်စုတွင် အမျိုးသားများကသာ အဓိက ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ပါသည်။ အမျိုးသားများ ဆုံးဖြတ်ချက်မချပါက အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုမရှိခြင်း၊ ဦးဆောင်မှုမလုပ်နိုင်ခြင်း၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးလုပ်ငန်းများ မအောင်မြင်နိုင်ဟု ထင်မြင်နေကြပါသည်။ အရင်းမြစ်များနှင့် ဥစ္စာပစ္စည်းများကို စီမံခန့်ခွဲတာကို အမျိုးသားများက အဓိကဆောင်ရွက်ကြပြီး ယောက်ျားနှင့် မိန်းမကွဲကွာသွားပါက ကလေးများမရှိလျှင် တန်းတူပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိပါသည်။ အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် အလုပ်၊ ပင်ငွေနှင့် ပညာရေးအခွင့်အရေးတွေမှာ ယောက်ျားများထက် နည်းပါးပါသည်။ ထိုအပြင် အိမ်မှုကိစ္စများအပေါ်အဓိက လုပ်ကိုင်နေရသောကြောင့် အလုပ်လုပ်ရာတွင် နည်းပါးပါသည်။ အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် ပြင်ပသို့ အလုပ်ထွက်လုပ်ပါက လုံခြုံမှုနည်းခြင်း အန္တရာယ်ရှိခြင်းတို့ကို ကြိုတွေ့နိုင်သည်ဟု ထင်မြင်နေပါသည်။ အမျိုးသမီးများမှာ လူတောမတိုးသောကြောင့်

အနာဂတ်တွင်လည်း ထိခိုက်လွယ်နေနိုင်သည်။ အမျိုးသမီးများအား ပါဝင်ခွင့်များစွာပေးနှင့် လုပ်ငန်းများတွင် လုပ်ကိုင်ခွင့် ပေးရန်တို့ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာတွင် ရှေးရိုးစွဲ အယူအဆများ ရှိပါသည်။ အမျိုးသမီးများအား လူတောမတိုးခြင်းအပြင်သို့ အလုပ်ထွက်လုပ်ပါက မလုံခြုံခြင်းနှင့် မိန်းမများက အိမ်တွင် အိမ်မှုကိစ္စများသာ ဆောင်ရွက်သင့်သည်ဟု ထင်မြင်နေကြပါသည်။

၃.၇ စွမ်းဆောင်ရည်ကို ခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်နှင့် အသိပညာပေးမှုများ စွမ်းဆောင်ရည်ကိုခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်း

ရေငံ(အရှေ့)ကျေးရွာတွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်မှာ အပူချိန်ပြင်းခြင်း ဖြစ်သည်။ အခြား ဘေးအန္တရာယ် အခြားဒေသများသို့ ကျောက်တူးသွားလျှင် ကျောက်ကျင်းပြိုခြင်းပင်သည့် အန္တရာယ် ရှိပါသည်။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်အတွက် နွေရာသီတွင် မီးဘေးကို ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ရှိသည်။ ထို့အပြင် ယခင်နှစ်များမှာ မိုးခေါင်သောကြောင့် ရေများများလှောင်နိုင်ရန် ကန်များကို တိုးချဲ့တူး၍ ပြင်ဆင်ထားပါသည်။ သီးနှံများကိုလည်း သက်တမ်းတိုသည့် သီးနှံများကို ပြောင်းလဲစိုက်ပျိုးကြသည်။

သတင်းအချက်အလက်နှင့် အသိပညာပေးမှုများ

မိုးလေဝသကို ရိုးရာဓလေ့ ခန့်မှန်းချက်များ ရှိပါသည်။ တိရိစ္ဆာန်များနှင့် အပင်များကို ကြည့်၍ ခန့်မှန်းကြသည်။ သတင်းအချက်အလက်များကို ရေဒီယို၊ တီဗွီမှ ရကြသည်။ ရာသီဥတုနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း စပ်ဆက်မှုမှာ ရာသီဥတုမမှန်သောအခါ သီးနှံများပျက်စီး သောကြောင့် စီးပွားရေးပျက်ပါသည်။ စီးပွားရေးပျက်သောအခါ ကလေးများ ကျောင်းထွက်နှုန်း များပြားလာပါသည်။

ဒေသတွင်း ရိုးရာဗဟုသုတများမှာ ပုရွက်ဆိတ်များ ဥသယ်ခြင်း၊ ပုဇွင်းအနိမ့်ပိုင်း ပျံခြင်း၊ ထိုအခါများတွင် မိုးရွာတော့မည်။ ယုန်သုံးကောင် တွေ့လျှင် မိုးသုံးချက်ညီသည်။ တပေါင်းလဆန်း (၂၊ ၃၊ ၄)ရက်များတွင် လေတိုက်လျှင် မိုးကောင်းသည်။ လေမတိုက်လျှင် မိုးနည်းမည်ဟု ခန့်မှန်းကြပါသည်။

၃.၈ ကလေးသူငယ်များ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ

ကလေးများကြုံတွေ့ရသော အခြေအနေများ	ဖြစ်ရသည့်အကြောင်းရင်းများနှင့် အကျိုးဆက်များ	ဖြေရှင်းနိုင်သည့် နည်းလမ်းများ
ကိုယ်ကာယပိုင်းဆိုင်ရာအန္တရာယ်များ	အခြားဒေသများသို့ ကျောက်ထုလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ရခြင်းကြောင့် အသက်အန္တရာယ် သို့မဟုတ် ခြေလက်တွေ့ပါထိခိုက်	ပညာမတတ်သည့် အတွက် ပညာသင်ရန်၊ မိဘများခိုင်းသည် အတွက်
လူမှုရေးဆိုင်ရာ၊ အိမ်တွင်းအန္တရာယ်များ	မိသားစုစားဝတ်နေရေးကြောင့် ကလေးများ တခြားနေသို့ အလုပ်ထွက် လုပ်ရ	အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ ထူထောင်ပေးရန်
ရပ်ရေးရွာရေးတွင်ပါဝင်ခြင်း		
စားဝတ်နေရေးအခက်အခဲများ		
ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာပြဿနာများ	မိုးခေါင်ရေရှားပါးခြင်းကြောင့် ဝမ်းပျက်၊ ဝမ်းလျှောရောဂါများ ဖြစ်ပွားရခြင်း	ကျန်းမာရေးပဟုသုတများ ပေးရန်
ပညာရေးဆိုင်ရာပြဿနာများ	သစ်ပင်များမရှိသည့် အတွက် စာသင်ကျောင်းတွင် နားစရာနေရာများမရှိခြင်းကစားစရာနေရာမရှိခြင်း	ခြံစည်းရိုး နှင့် ကျောင်းဝင်းအတွင်း သစ်ပင်များစိုက်ပျိုးရန်
ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့်ထိခိုက်နိုင်မှုများ	မိုးခေါင်ရေရှားပြီး ခြောက်သွေ့သောကြောင့် မီးဘေးများ ဖြစ်နိုင်	ကြိုတင်ကာကွယ်နိုင်မည့် အရာများ ပြုလုပ်ရန်

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ အလည်ရွာကျေးရွာအုပ်စု၊ ရေငံကျေးရွာတွင် ရာသီဥတုလွန်ကဲမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များ နှင့် ပတ်သက်ပြီး အဓိက မိုးခေါင်ရေရှားခြင်းကြောင့် ကလေးများတွင် ဝမ်းပျက်၊ ဝမ်းလျှော ရောဂါများ ဖြစ်ပွားပါ သည်။ ၎င်းသည် ရှင်သန်ခွင့်ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးနှင့် သက်ဆိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ကလေးများမှ ၎င်းတို့လိုချင်သည့် အရာများမှာ ကျောင်းကို ခိုင်ခိုင်ခံခံဖြစ်ချင်ခြင်း၊ အိမ်တိုင်များကို မြေကျင်းနက်နက်တူးပြီး ပြန်ဆောက်ချင်ခြင်း၊ ကျောင်းတွင် သစ်ပင်များ စိုက်ချင်ခြင်း၊ သိပ္ပံအခန်းကို လက်တွေ့ကျကျ လုပ်ကိုင်စေချင်ခြင်း (သစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးခြင်း)၊ ခြံစည်းရိုးကာခြင်း တို့ဖြစ်ပါသည်။ ကလေးများတွင် သတင်စကားများ အားတစ်အိမ်ဆင်းတစ်အိမ်တက် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ပတ်သက်ပြီးပေးနိုင်ခြင်း၊ သစ်ပင်များ စိုက်ပါက ရေလောင်းပေးနိုင်ခြင်း၊ အစည်းအဝေးများလည်း လွယ်လင့်တကူ တက်ရောက်နိုင်ပါသည်။ ကလေးများမှာ ကျေးရွာတွင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည်အဆင့်တွင် မပါဝင်သေးပါ။ လူကြီးများ ခိုင်းတာကိုသာ ပြုလုပ်နေရပါ သည်။

၃.၉ ဘေးအန္တရာယ်အတွက် အသင့်ပြင်ထားသော ရပ်ရွာလူထု၏ အကဲဖြတ်ပုံစံ

မိမိတို့ ရပ်ရွာမှာ သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်တွေမှာ လေပြင်းတိုက်ခတ်ခြင်း၊ မိုးသည်းထန်စွာရွာသွန်းခြင်း၊ အပူချိန်များခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်း၊ ရေရှားခြင်း၊ မီးလောင်ခြင်းတို့ ကြုံတွေ့နိုင်သည် ဟုဖြေပါသည်။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်ခဲ့မှုကို မှတ်တမ်း ပြုစုထားခြင်း မရှိပါ။ အရမ်းဆိုးရွားမှု မရှိခြင်းကြောင့် မှတ်သားထားခြင်း မရှိပါ။

ဘေးအန္တရာယ်က ဖြစ်ပွားမှု ပမာဏအပေါ် ထိခိုက်နိုင်ခြေများမှာ အမျိုးသမီးကိုယ်ဝန်ဆောင် မိခင်၊ ကလေးတွေ ကြုံတွေ့ ထိခိုက်ရပါတယ်။ မိမိရပ်ရွာထဲမှဆို မိုးလေဝသနှင့်ဆိုင်တဲ့ အန္တရာယ်တွေ ရှိပါတယ်။ စောင့်ကြည့် လေ့လာခြင်း၊ နည်းကိရိယာ မရှိပါ။ ဘေးအန္တရာယ် ကြိုလာရင် ကြိုတင် သတိပေးခြင်းကို ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့မှ ဆောင်ရွက် ခဲ့ပါတယ်။ ကျေးရွာထဲမှာ အန္တရာယ် ဖြစ်ခဲ့လျှင် ကြိုတင်သတိပေးခြင်း မရှိပါ။ ဆက်သွယ်နှင့် ပတ်သက်၍ လက်လှမ်းမီမှု မရှိပါ။ အန္တရာယ်တစ်ခုခုကျရောက်လာခြင်း၊ လူငယ်များ ရပ်ရွာလူကြီးများနှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက် ခဲ့ပါသည်။ အန္တရာယ်တွေကို ကြိုတင် သတိပေးခြင်းကို အင်တာနက်၊ ဖုန်း၊ TV၊ ရေဒီယိုများ သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိပါသည်။ မိုးလေဝသ ခန့်မှန်းချက်များ မရှိပါ။ သတင်းထုတ်ပြန်ပေးသည့် ကြိုတင် သတိပေးချက်များကို ရပ်ရွာတွေမှာ မရှိပါ။ သဘာဝဘေးအရေးပေါ် အခြေအနေများကို တုန့်ပြန်ရန် အဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းထားခြင်း မရှိပါ။ ရှေးဦးပြုရေး လုပ်ငန်း မရှိပါ။ အခြေခံ ပြုပြင်ရေး လုပ်ငန်းများ မရှိပါ။ ကြိုတင် သတိပေးမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ် စီမံခန့်ခွဲမှုတွေ မရှိ။ သရုပ်ပြ သတိပေးခြင်းလည်း မရှိပါ။

၃.၁၀ ပါတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို သုံးသပ်ခြင်း

ရောင်(အရှေ့) ကျေးရွာသည် တရားဥပဒေအရ မလွတ်ကင်းသော မြေယာများတွင် လုပ်ကိုင်နေသော တောင်သူများပါသည်။ ၎င်းမြေများမှာ စစ်တပ်မြေနှင့် သစ်တောကြီးပိုင်းမြေများ ဖြစ်ပါသည်။ ယခင်က တောင်သူများအနေဖြင့် ယာမြေကြေးများ ပေးသွင်းရပါသည်။ ယခုမှာတော့ တောင်သူများ ပေးသွင်းမှုမရှိတော့ပါ။ မြေယာပိုင်ဆိုင်သူ အများဆုံးမှာ (၈)ဧကနှင့် (၅)ဧကသာ ပိုင်ကြပါသည်။ ယာအစပ်မှ သစ်ပင်များကို ပိုးမွှားတိရိစ္ဆာန်များကို ကြောက်၍ မီးရှို့ရပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုနှင့် ပတ်သတ်၍ ကျေးရွာတွင် ညစ်ညမ်းမှုမရှိပါ။ မြောက်ဘက်ချောင်း တစ်ချောင်းသာရှိပြီး ချောင်းထဲတွင် အညစ်အကြေး မစွန့်ပစ်ပါ။ အဝတ်လျှော်ပါသည်။ ရေစီး ရေလာကောင်းအောင် ရေမြောင်းများ ပြုလုပ်ပေးပါသည်။ တိရိစ္ဆာန်များ၏ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများအား ယာခင်းများတွင် မြေဩဇာအဖြစ် အသုံးပြုပါသည်။

သောက်သုံးရေ အခြေအနေ ကျေးရွာတွင် သောက်ရေတွင်း (၃)တွင်းရှိပါသည်။ ရေတွင်းသန့်ရှင်းရေးများ လုပ်ဆောင်ပေးပါသည်။ သောက်သုံးရေမှာ တစ်နှစ်လျှင် (၄)လ ရေရှားပါးပါသည်။ သုံးရေအနေဖြင့် မိုးရွာလျှင် ကန်ရေကိုသာ သုံးစွဲကြပါသည်။ ကန်ရေမှာ သန့်ရှင်းမှု မရှိသော်လည်း လုံလောက်မှုမရှိသောကြောင့် သုံးစွဲရပါသည်။

ကျေးရွာတွင် လူမှုရေး ပဋိပက္ခများမရှိပါ။ ယခင်က သစ်တောများ ရှိခြင်းကြောင့် မိုးရွာခြင်း၊ သီးနှံအထွက်နှုန်းတိုးခြင်း၊ စီးပွားရေး အဆင်ပြေခြင်းနှင့် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား မရှိခြင်း တို့ကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ယခုအချိန်မှာ သစ်ပင်များ မရှိခြင်းကြောင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲပြီး မိုးခေါင်လာခြင်း၊ သီးနှံအထွက်နှုန်းလျော့ကျခြင်း၊ စီးပွားရေးအဆင်မပြေခြင်း၊ အပူချိန်ပြင်းလာခြင်း နှင့် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သူများ ပေါများလာပါသည်။ လူဦးရေတိုးလာသောကြောင့် လယ်ယာမြေ မတိုး၍ လုပ်စားပိုင်ခွင့်လည်း နည်းပါးလာပါသည်။

၄။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်မှု သတင်းအချက်အလက်များ

၄.၁ ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ရာသီဥတုအကျိုးသက်ရောက်မှုများကို အဆင့်ခွဲခြားခြင်း (ဇယား၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

ဘေးအန္တရာယ်များ	အကြိမ် (ကြိမ်ရေ)	ရာသီ	ကျရောက် ချိန်တွင်း ကာလ	ပြင်းအား	အရှိန်	သတိပေးချက် (မဖြစ်မှီ)	သတိပေးခ မှု (ဖြစ်ပြီး)	သက်ရောက်မှုအား	သက်ရောက်မှုအ တိုင်းအ တာ	နှိုင်းယှဉ် ချက်
ရေရှားပါးခြင်း	Xxx	Xx	Xxx			Xx	xx	Xxx	x	၁၆
အပူချိန်လွန်ကဲပြီး ကျန်းမာရေးထိခိုက်ခြင်း	Xx	Xx	Xx	x		X	xx	X	x	၁၂
တိရစ္ဆာန်များ ကျန်းမာရေးထိခိုက်ခြင်း	X	Xx	X			Xx	x	Xx	x	၁၀
ရေမသန့်ရှင်းကြောင့် ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှော့ ရောဂါ	Xx	Xx	Xxx			X	xx	Xx	x	၁၃
မြေသီလွှာများ ပျက်စီးခြင်း		Xx				X	x	Xx	xx	၈
မီးဘေးအန္တရာယ်	X	X	X	x	X	Xxx	xxx	X		၁၂
သစ်တောပြုန်းတီးခြင်း	Xxx	Xxx	Xxx			X	x	Xxx	xxx	၁၇

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ အလည်ရွာကျေးရွာအုပ်စု၊ ရေငံကျေးရွာတွင် ရာသီဥတုလွန်ကဲမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ် များမှာ ရေရှားပါးခြင်း၊ နေအပူချိန်ပြင်းပြီး ကျန်းမာရေးထိခိုက်ခြင်း၊ မီးဘေးအန္တရာယ် များကျရောက်ခဲ့ပါသည်။

ရာသီဥတုအကျိုးသက်ရောက်မှုများကို အဆင့်ခွဲခြားခြင်း

ရာသီဥတုလွန်ကဲခြင်းဖြစ်သော ဘေးအန္တရာယ်များမှာ ယခု နောက်ပိုင်းမှာ နှစ်တိုင်းလိုလို ခံစားရပါသည်။ မိုးခေါင်ရေရှားသည် ကာလများမှာ တပိုတွဲ၊ တပေါင်းနှင့် တန်ခူး လများတွင် ပိုပြီး ရေရှားပါသည်။ မိုးခေါင်ရေရှားခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကြိုတင်သတိပေးမှုများ မရှိပါ။ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများအနေဖြင့် အိမ်ခြေ ၄၀၀ ကျော်မှာ ရေအလုံအလောက် မရှိ ၊ ရေခဲများသာ ဖြစ်ပြီး သောက်သုံး၍ မရပါ။ ထိုရေကို များများချိုးမိပါက ထုံကျင်ကိုက်ခဲမှုများဖြစ်ပွားခြင်းနှင့် ရေများရှားပါးခြင်းတို့ကြောင့် တိရစ္ဆာန်နှင့် လူများဝမ်းပျက်ဝမ်းလျောရောဂါများကို နှစ်တိုင်းလိုလို ခံစားနေရပါသည်။

၄.၂ ကာလတိုပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းများအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း

မိုးလေဝသနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို အတည်ပြုခြင်း

စဉ်	သမိုင်းအချက်အလက် (ဥတု ရာဇဝင် မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဥြန)	မကြာသေးခင်ကာလ (၁-၂ လ)	လက်ရှိဖြစ်ပေါ်မှု	ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်မှု	မိုးလေဝသခန့်မှန်းချက် (မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဥြန၏ ခန့်မှန်းချက်)	ဆုံးဖြတ်ချက်	တစ်ဆက်တည်း စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း
၁။	ရေခဲ(န)ကျေးရွာတွင် မိုးအများဆုံးရွာသော လနှင့် ရေအကြီးဆုံးကြီးသေ ၁ လများမှာ ဝါခေါင်လဖြစ်သည်။	အလွန်ပူပြင်းပြီး ခြောက်သွေ့လာတယ် ဝါဆိုဝါခေါင်မှာ မိုးသန်ထန်စွာရွာသည်	နေအရမ်းပူတယ် အရင်နှစ်က ထက် ဒီနှစ်က ပိုပြီး ပူပြင်းလာတယ်	ရေတွင်းရေရှားလာပြင် - လူတွေမှာ ရောဂါတွေ ပိုဖြစ်လာတယ် - တိရစ္ဆာန်တွေက ရောဂါရပြီးသေကြေပျက်စီးလာတယ်	ကဆုန်လကွယ်၊ နယုန်လဆန်းရောက်မယ်၊ မိုးစရွာမယ်၊ ပုံမှန် ရွာသောလ နယုန်မှ တော်သလင်းလတွေမှာ မိုးရွာမယ်	ရေကိုချွေတာသုံးစွဲခြင်း -ယခုရှိသော ရေတွင်းများအား ပြန်လည်ပြုပြင်ပြီး မွန်းမံခြင်းများပြုလုပ်ခြင်း - ကယ်ဆယ်ရေး ဌာန၊ မီးသတ်၊ ကျန်းမာရေးဌာနနှင့် မွေးကုဦးစီးတို့နှင့် ချက်ဆက်နိုင်ရန် ဌာနများ၏ ဖုန်းနံပါတ်များအား ယူထားရန် -VDMC ကော်မတီများ သတင်းပို့မိရရှိအောင် ပြုလုပ်ရန်	-အုပ်ချုပ်ရေးမှူး - ကော်မတီဝင်များ - မီးသတ်ဌာန - ကျန်းမာရေးဌာနတို့မှ ဆက်သွယ်ရန် လိပ်စာများယူရန် - ရေရှားမရှားကြိုတင်စောင့်ကြည့် -

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ရေငံ(အရှေ့)ကျေးရွာတွင် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ပတ်သတ်၍ အပူချိန်ပြင်းခြင်း သာရှိပါသည်။ လွန်ခဲ့သော (၁)လ၊ (၂)လခန့်ကလည်း အယ်နီညိုဖြစ်သောကြောင့် အပူချိန်ပြင်းပါသည်။ အပူချိန်ပြင်းခြင်းကြောင့် တိရိစ္ဆာန်ငယ်များ သေခြင်း၊ လူများ အပူရှပ်ခြင်း၊ ချွေးမိတ်ပေါက်ခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၆ခုနှစ်တွင် လာနီညာဖြစ်မယ်၊ အအေးလှိုင်းဖြတ်မယ်၊ မိုးကြိုးအပစ်များ မယ်ဟူ၍ ရေဒီယိုမှ ကြေညာထားပါသည်။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းတွင် အပူချိန်ပြင်းသောကြောင့် ကျန်းမာရေးထိခိုက်မည်။ ဆေးဖိုးကုန်ကျမည်။ တိရိစ္ဆာန်များသေသောကြောင့် ဝင်ငွေလျော့နည်းပါသည်။

အပူချိန်ပြင်းသောကြောင့် အပြင်ထွက်လျှင် အကျီလက်ရှည်ဝတ်ရမည်။ အလင်းရောင်ပြန်သော အဝတ်အစားများ ဝတ်ဆင်ရမည်။ ချွေးထွက်များသောကြောင့် ဓါတ်ဆားရည်သောက်ရမည်။ မိုးလေဝသနှင့် ဆိုင်သော သတင်းအချက်အလက်များကို ရေဒီယို၊ တီဗွီ၊ ဖုန်းတို့မှ ရရှိပါသည်။

၅။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့် ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်းများ

၅.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည်များကို ဦးစားပေးအဆင့် သတ်မှတ်သည့် ဇယား(Pair Wise Ranking)

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု	သစ်ပင်စိုက်	သောက်သုံးရေကန်	စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ပါတ်သတ်သော သင်တန်း	သဘာဝဘေးအန္တရာယ်နှင့် ပါတ်သတ်သော သင်တန်း	ရာသီဥတုနှင့် ပါတ်သတ်သော သင်တန်း	လမ်း	စုစုပေါင်း
သစ်ပင်စိုက်	X	သောက်သုံးရေကန်	စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ပါတ်သတ်သော သင်တန်း	သစ်ပင်စိုက်	သစ်ပင်စိုက်	လမ်း	၂
သောက်သုံးရေကန်		X	သောက်သုံးရေကန်	သောက်သုံးရေကန်	သောက်သုံးရေကန်	သောက်သုံးရေကန်	၅
စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ပါတ်သတ်သော သင်တန်း			X	စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ပါတ်သတ်သော သင်တန်း	စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ပါတ်သတ်သော သင်တန်း	လမ်း	၃
သဘာဝဘေးအန္တရာယ် နှင့် ပါတ်သတ်သော သင်တန်း				X	ရာသီဥတုနှင့် ပါတ်သတ်သော သင်တန်း	လမ်း	၀
ရာသီဥတုနှင့် ပါတ်သတ်သော သင်တန်း					X	လမ်း	၁
လမ်း						X	၄

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ အလည်ရွာအုပ်စု၊ ရေငံ(အရှေ့)ကျေးရွာ တွင် ရာသီဥတု ဆိုးရွား လာမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်လာမှုအပေါ်တွင် ခံနိုင်ရည်စွမ်းတည်ဆောက်ရာတွင် လုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းများမှာ

- ၁။ သောက်သုံးရေကန်ပြုပြင်၊
- ၂။ မုန်တိုင်း-ရေငံ(အရှေ့)
- ၃။ ကျေးရွာချင်းဆက်လမ်းပြုပြင်ရန်
- ၄။ စိုက်ပျိုးရေးသင်တန်းပေးရန်၊
- ၅။ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရန်နှင့်
- ၆။ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုသင်တန်းပေးရန်တို့ဖြစ်သည်။

၅.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည့်များကို ဦးစားပေးအဆင့်သတ်မှတ်ခြင်း (Ranking with Cost/benefits tool)

လုပ်ဆောင်ချက်	စီးပွားရေး	ရမှတ်	လူမှုရေး	ရမှတ်	ပတ်ဝန်းကျင်
သစ်ပင်စိုက်ခြင်း	သီးနှံအထွက်ကောင်းလာမယ်၊ ဝင်ငွေတိုးလာမယ်	(၅)	လူမှုရေးလုပ်ငန်းတွေ လုပ်ဆောင်လာနိုင်မယ်	(၅)	ပတ်ဝန်းကျင်စိမ်းလန်းစိုပြေလာမယ်။ ခန့်မှန်း ကုန်ကျငွေ (၂၇၀၀၀) ကျပ်
ဆည်အသေးစားပြုလုပ်ခြင်း (လျှိုပိတ်ဆည်)	သီးနှံမျိုးစုံစိုက်ပျိုးလာနိုင်မယ် ဝင်ငွေကောင်းလာမယ် ကျန်းမာရေးအရေးပေါ်များ ကုသလာနိုင်မယ်၊ ပညာပေး ဦးစားပေးနိုင်မယ်	(၁၀)	ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး ဦးစားပေးလာနိုင်မယ်	(၅)	ပတ်ဝန်းကျင်စိမ်းလန်းစိုပြေလာမယ်။ ခန့်မှန်း ကုန်ကျငွေသိန်း(၃၀၀)
သောက်ရေကန်ပြန်လည်ပြုပြင်ခြင်း	ကျန်းမာရေးကောင်းလာမယ်၊ သောက်သုံးရေဖူလုံလာမယ်။	(၈)	လူမှုရေးတွေ ကောင်းစွာ လုပ်နိုင်လာမယ်	(၇)	ပတ်ဝန်းကျင်စိမ်းလန်းလာမယ်။
လျှပ်စစ်မီး	စီးပွားရေးတွေကောင်းလာမယ်၊ အလုပ်အကိုင်ပေါများလာမယ်။	(၇)	လူနေမှုအဆင့်အတန်း မြင့်မားလာမယ်၊ အလင်းရောင်နှင့် နေနိုင်မယ်၊ ကျောင်းသူ/သားများပညာရေးတိုးတက်လာမယ်	(၅)	ပိုးမွှားအန္တရာယ်စိတ်ပူစရာမလိုတော့ဘူး။ ကလေးများမီးရောင်အောက်မှကစားလာနိုင်မယ်။
လမ်းပြုပြင်ခြင်း (ကျောက်ခင်းမြေသားလမ်း)	စီးပွားရေးကောင်းလာမယ်၊ ဈေးကွက်ကိုလက်လှမ်းမီလာမယ်၊ ဝင်ငွေကောင်းလာမယ်။	(၅)	ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးကောင်းလာမယ်	(၄)	လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးချောမွေ့လာမယ်။ မိမိသွားချင်ရာ လျှင်မြန်စွာ ရောက်နိုင်မယ်။

သုံးသပ်ချက် အကျဉ်းချုပ်

မိတ္ထီလာမြို့နယ် ရေငံ(အရှေ့)ကျေးရွာသည် သောက်သုံးရေရှားပါးမှုကြောင့် ရေကန်တူးဖော်မှုများ ပြုလုပ်မည်ဖြစ်သည်။ လုပ်ဆောင်မှုမှာ အနံ (၁၀၀)ပေ၊ အလျား (၁၀၀)ကို ဘတ်ဖိုးကားငှားကာ ပြန်လည်တူးဖော်မည်ဖြစ်သည်။ စုစုပေါင်း ခန့်မှန်းကုန်ကျငွေ (၅၀)သိန်း ဖြစ်သည်။ သောက်သုံးရေ လုံလောက်မှုမရှိသောကြောင့် အချိန်ပေးပြီးရေခပ်နေရ၍ ဝင်ငွေရရှိမှု နည်းပါးပြီး စီးပွားရေး အဆင်မပြေသဖြင့် ရမှတ်(၇)ပေးခဲ့ပါသည်။ ဆက်လက်၍ ဝင်ငွေရရှိမှု နည်းပါးခြင်းကြောင့် လူမှုရေးတွင် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရာတွင်လည်း အဆင်မပြေမှုကြောင့် ရမှတ်(၅)ပေးခဲ့ပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင် ခြောက်သွေ့မှုကြောင့် နေပူချိန်ရေခပ်ရသည့်အတွက် ကျန်းမာရေး ထိခိုက်မှုရှိသောကြောင့် ရမှတ် (၄)ပေးခဲ့ပါသည်။

ရွာချင်းဆက်လမ်း မကောင်းသည့်အတွက် ကျောက်ခင်းလမ်း ပြုပြင်ရန်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ပြုပြင်ရာတွင် သိန်း(၂၅၀)ကုန်ကျမည်ဟု ခန့်မှန်းထားသည်။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး မကောင်းသောကြောင့် အစားအသောက်များ ဈေးကြီးကြီး ပေးဝယ်ရခြင်း၊ ဒေသထွက် သီးနှံများကို ဈေးလျော့၍ ရောင်းချရခြင်းတို့ကြောင့် စီးပွားရေးတွင် ရမှတ် (၉)ပေးခဲ့ပါသည်။ တစ်ရွာနှင့်တစ်ရွာ ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်ရာတွင် လွယ်ကူမှုမရှိသောကြောင့် လူမှုရေးကို ရမှတ် (၄)ပေးခဲ့ပါသည်။

တောင်သူဦးကြီးများသည် စိုက်ပျိုးရေးနည်းစနစ်များကို ကောင်းစွာနားလည်မှုမရှိပါ။ ထို့ကြောင့် အဓိက လုပ်ကိုင်နေသော စိုက်ပျိုးရေးအတွက် စိုက်ပျိုးရေး သင်တန်းများ ပြုလုပ်မည် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ရာတွင် အက်ရှင်အေဒ်နှင့် စိုက်ပျိုးရေးဌာနများ ချိတ်ဆက်သွားမည် ဖြစ်သည်။ စိုက်ပျိုးရေးသင်တန်းများ ပြုလုပ်လိုက်လျှင် စိုက်ပျိုးရေးနည်းစနစ်များ သိရှိပြီး သီးနှံအထွက်နှုန်းများ ကောင်းလာခြင်းနှင့် ဈေးကွက်ကောင်းများ ရရှိမည်ဖြစ်သောကြောင့် စီးပွားရေးတွင် ရမှတ်(၈)ဖြစ်ပါသည်။

ကျေးရွာတွင် အပူချိန်ပြင်းထန်လာခြင်းနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု များလာပြီး မိုးခေါင်မှုများ ဖြစ်နေသောကြောင့် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းများ ပြုလုပ်မည် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးပြီးလျှင် ကျေးရွာသူ/သားများ အနေဖြင့် ပြုစုထိန်းသိမ်းခြင်း၊ အိမ်ထောင်စုအလိုက် စိုက်ပျိုးသွားမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်လိုက်လျှင် ပတ်ဝန်းကျင် စိမ်းလန်းစိုပြေမှု ရှိလာခြင်းနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကို လျော့ချလာနိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် ရမှတ် (၅)ပေးသည်။

၆။ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု အစီအစဉ် (Action Plan)

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု	ဦးတည်မှု	ဘယ်လိုဆောင်ရွက်မှာလဲ	ဘယ်မှာဆောင်ရွက်မှာလဲ	ဘယ်သူတွေဆောင်ရွက်မှာလဲ	ငွေကြေး	ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေနှင့်မှန်းဆချက်	အချိန်	မှတ်ချက်
သောက်သုံးရေကန်	တိရစ္ဆာန်၊ ကလေး၊ မသန်စွမ်း၊ သက်ကြီးရွယ်အိုနှင့် အမျိုးသမီး	ဘေးချဲ့၊ အောက်အနက်တူး၊ မြစ်စည်းရိုးကာ၊ ဘောင်မြင့်၊ ရေပိုက်သွယ်၊ ရေမြောင်းပေးခြင်း	ရွာတောင်ဖက် (၂) ဖာလုံပေးကွာ	ရွာသူကြီး၊ ကော်မတီ၊ ရွာသူ၊ ရွာသား	သိန်း (၅၀)	မရှိပါ	(၁) လကြာမည်။ မေလတွင်စမည်	
လမ်း	ရွာသူ၊ ရွာသားများ၊ စီးပွားရေးသမားများ၊ မကျန်းမမာသူများ	ကျောက်ချောလမ်း	ရွာမြောက်ဖက် (၃ မိုင် ၅ ဖာလုံ) ကွာပေးသည်	ရွာသူကြီး၊ ဆယ်အိမ်မှူး၊ ရွာသူရွာသား	သိန်း (၁၅၀)	လယ်ဘေး၊ မြေယာထဲမှ မြေကုတ်ယူလျှင် စကား များလာနိုင်	၃ လကြာမည်။ နွေရာသီနှင့် ဆောင်းရာသီတွင် ပြုလုပ်မည်	
စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ပတ်သက်သော သင်တန်း	တောင်သူ၊ ကိုင်း၊ လယ်ယာ လုပ်သူများ	၃ ရက်ကြာပြုလုပ်၊ စိုက်ပျိုးရေးရုံးမှ ပန်ထမ်းများနှင့် AAM မှ သင်တန်းပေး လက်တွေ့လုပ်ဆောင်မည်	ကျေးရွာ ဘုန်းကြီးကျောင်း	ရွာသူကြီး၊ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးများ၊ ကလေးများနှင့် စိုက်ပျိုးရေးပန်ထမ်းများ	၅ သိန်း	မရှိပါ	၃ ရက်ကြာ May and June တွင်ပြုလုပ်	
သစ်ပင်စိုက်	ရွာသူရွာသား၊ တိရစ္ဆာန်	မိမိတို့အိမ်တွင် သစ်ပင်စိုက်၊ လယ်၊ ယာကန်သင်းရိုးပေါ်တွင်စိုက်ပျိုး	အရပ်လေးမျက်နှာတွင်စိုက်	ရွာသူကြီး၊ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးများ၊ ကလေးများနှင့် သက်ကြီးများ	၁ သိန်း ခွဲ	မရှိပါ	သစ်ပင်ရလျှင် (၁၅) ရက်ကြာမည်။ မရလျှင် ၁ လကြာမည်	
ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်း၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လျော့ချခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော သင်တန်းများ	လူငယ်၊ လူလတ်၊ ကလေး၊ လူကြီး	၅ ရက်ကြာပြုလုပ်၊ AAM မှ ပန်ထမ်းများ၊ မိုးလေဝါသနှင့် ဇလဗေဒမှ ပန်ထမ်းများနှင့် လှူမှုပန်ထမ်းဦးစီးဌာန မှ ပန်ထမ်းများ	ကျေးရွာ ဘုန်းကြီးကျောင်း	ရွာသူကြီး၊ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးများ၊ ကလေးများနှင့်	၇ သိန်း	မရှိပါ	နွေရာသီတွင်ပြုလုပ်မည်။ ၅ ရက်ကြာမည်။	

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ အလည်ရွာအုပ်စု၊ ရေငံ (အရှေ့)ကျေးရွာ၏ သောက်သုံးရေကန် ပြုပြင်ခြင်း၊ လမ်းပြုပြင်ခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ပတ်သက်သော သင်တန်း၊ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲလာမှုအပေါ် သင်တန်းများပေးခြင်းတို့ကို ခံနိုင်ရည်စွမ်းရှိအောင် ဆောင်ရွက်မည်လုပ်ငန်းများ ဖြစ်သည်။ ထိုလုပ်ငန်းများမှာ ကျေးရွာရှိ သက်ကြီးရွယ်အို၊

မသန်စွမ်း၊ ထိလွယ်ခိုက်လွယ်သူများ၊ ကျေးရွာသူ/သားများနှင့် တိရစ္ဆာန်များကို ရည်ရွယ်ပါသည်။ ထိုလုပ်ငန်းများထဲမှ သောက်သုံးရေကန်ပြုပြင်ခြင်းအား ဘေးသို့ချဲ့ခြင်း၊ အောက်သို့ အနက်တူးခြင်း၊ ခြံစည်းရိုးကာခြင်း၊ ရေပိုက်သွယ်၊ ရေမြောင်းဖောက်ခြင်းများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ လမ်းပြုပြင်ရန်အတွက် ကျောက်ချောလမ်းပြုလုပ်ခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးသင်တန်း ပေးခြင်းအား ၃ ရက်ကြာ စိုက်ပျိုးရေးရုံးမှ ဝန်ထမ်းနှင့် အက်ရှင်အေဒ် အဖွဲ့မှ လက်တွေ့လုပ်ရန်၊ သစ်ပင်စိုက်ခြင်းအတွက် မိမိတို့အိမ်မှ စိုက်ခြင်း၊ လယ်ယာ ကန်သင်းပေါ်မှာ စိုက်ခြင်း အပင်အားဖြင့် (၂၀၀၀) စိုက်ခြင်း၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး သင်တန်းပေးရန် အတွက် ၅ ရက်ကြာ သင်တန်းပေးရန်၊ အက်ရှင်အေဒ်မှ ဝန်ထမ်း၊ မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒမှ ဝန်ထမ်း လူမှုဝန်ထမ်းဦးစီးဌာနနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးရန်တို့ဖြစ်သည်။ ထိုလုပ်ငန်းများထဲမှ သောက်သုံးရေကန် ပြုပြင်ခြင်းအား ရွာတောင်ဘက် (၂)ဖာလုံခန့်တွင်လည်းကောင်း၊ လမ်းပြုပြင်ရန်အတွက် ရွာမြောက်ဘက် ၃ မိုင် ၅ ဖာလုံခန့်အကွာတွင်လည်းကောင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်း သင်တန်းအား ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် လည်းကောင်း ပြုလုပ်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုလုပ်ငန်းများအား ကျေးရွာရှိရွာသူကြီး၊ ရပ်မိရပ်ဖများ၊ ကော်မတီ၊ ရွာသူ/သားများနှင့် ကျေးရွာရှိ တာဝန်ရှိသော အဖွဲ့များမှ ဆောင်ရွက် သွားမည် ဖြစ်သည်။ ခန့်မှန်းကုန်ကျစရိတ် အနေဖြင့် သောက်သုံးရေကန်ပြုပြင်ရန်အတွက် သိန်း(၅၀)၊ လမ်းပြုပြင်ရန် အတွက် (သိန်း ၁၅၀) ၊ စိုက်ပျိုးရေး သင်တန်းအတွက် (၅ သိန်း)၊ သစ်ပင် စိုက်ပျိုးရန်အတွက် (၁ သိန်းခွဲ) ၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုသင်တန်းပေးရန်အတွက် (၇ သိန်း) ကုန်ကျမည်ဖြစ်သည်။ လမ်းပြုပြင်ရန်အတွက် လမ်းဘေးမြေယာများထဲမှ မြေကုပ်ယူလျှင် စကားများလာနိုင်ပါသည်။ ထိုလုပ်ငန်းများကို ဖွံ့ဖြိုးလွှာတွင် စတင်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပါသည်။

၇။ နိဂုံးချုပ်

ရေငံ (အရှေ့) ကျေးရွာ၏ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မတီအနေဖြင့် ရပ်ရွာဘေး ဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်နှင့် အစီရင်ခံစာ ကိုဖြန့်ဝေပေးရန် ဝတ္တရားရှိပါသည်။ ရပ်ရွာလူငယ်အုပ်စုနှင့် စာသင်ကျောင်းများ အပါအဝင်ရပ်ရွာ လူထုများအကြားတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဝေငှရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာကို မြို့နယ်အဆင့်အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန အပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာဌာနများနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်သင့်ပါသည်။ မြို့နယ်အဆင့်ဌာနဆိုင်ရာများ အနေဖြင့်လည်း ရပ်ရွာလူထု၏ ထိခိုက်လွယ်မှုနှင့်ရွေးချယ်ထားသောလုပ်ငန်းအစီအစဉ် (community resilience action plan) ကို ကောင်းစွာသိရှိထားလျှင် ရပ်ရွာလူထုအတွက် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းတည် ဆောက်ရာတွင် ပိုမိုအဆင်ပြေနိုင်ပါမည်။

အခြားသော ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများသို့ မဟုတ် ရပ်ရွာအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် လည်း ပိုမိုကောင်းမွန်သော စီမံကိန်း ပုံစံများ ရေးဆွဲနိုင်ရန်နှင့် သင်တန်းများပြုလုပ်ပေးနိုင်ရန်ဤအစီရင်ခံစာကိုလေ့လာနိုင်ပါသည်။

ရပ်ရွာလူထုအနေဖြင့်လည်း အစီရင်ခံစာတွင်ပါဝင်သော ကျေးရွာ၏ အဓိကဘေးအန္တရာယ်များကို သိရှိထားပြီး၊ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ရန်၊ အမျိုးမျိုးသော ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ဖိစီးမှုများကို တုန့်ပြန်နိုင်ရန် နားလည်ထားသင့်ပါသည်။ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်မှအမျိုးမျိုးသော လုပ်ဆောင်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရာတွင် ရပ်ရွာလူထုသည် မိမိ၏တာဝန်များကို ကောင်းစွာသဘောပေါက်နားလည်သင့်ပါသည်။

၈။ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာအကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် အချက်အလက်ပြုပြင်ခြင်း

ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများအား မိမိကျေးရွာတွင် ဆန်းစစ်မှုကို နှစ်စဉ်သုံးသပ်လေ့လာကာ သတင်းအချက်အလက်များကို မှတ်တမ်းတင်မည် ဖြစ်သည်။ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်သည့် လုပ်ငန်းများကို လုပ်ငန်းစောင့် ကြပ်ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့က အစဉ်စောင့်ကြည့် အကြံပြုမည်ဖြစ်ပြီး လစဉ်အစည်းအဝေး များလည်း ပြုလုပ်မည်ဖြစ်သည်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့နှင့် ပူးပေါင်းကာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းအား လျော့ချရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ရံပုံငွေရှာဖွေရေး လုပ်ဆောင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲမှု၊ ကော်မတီဝင်များ ပုံမှန်အစည်း အဝေးကို ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အတူအခက်ခဲများ အောင်မြင်မှုများ လိုအပ်ချက်များအား လစဉ်အစည်းဝေးပြုလုပ်ပြီး ဆွေးနွေးသွားမည်။ ဌာနဆိုင်ရာများ နှင့်လည်း ချိတ်ဆက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ပြင်ပနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်းများကို အစဉ်စောင့်ကြည့်လုပ်ဆောင်သွားမည်။ လုပ်ငန်းများ ရေရှည်တည်တံ့စေမည့် နည်းလမ်းများဖြင့် လုပ်ဆောင်သွားမည်။

၉။ နောက်ဆက်တွဲများ

- နောက်ဆက်တွဲ (၁) : ရပ်ရွာအခြေပြုကြိုတင်သတိပေးစနစ်စစ်ဆေးမှုပုံစံ
- နောက်ဆက်တွဲ (၂) : ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကိုစစ်ဆေးခြင်း
- နောက်ဆက်တွဲ (၃) : ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီစာရင်း

စဉ်	အမည်	ရာထူး	တာဝန်
၁	ဦးဝင်းမောင်	ဥက္ကဋ္ဌ	အစည်းအဝေးပုံမှန်ကျင်းပပေးရမည်။ အဖွဲ့၏တိုးတက်ရေးကို အဖွဲ့ဝင်များနှင့်ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ရမည်။ စီမံခန့်ခွဲပေးရမည်။ အဖွဲ့ဝင်များ၏အခြေအနေကိုစောင့်ကြည့်ရမည်။
၂	ဦးမြင့်လှိုင်	အတွင်းရေး မှူး	ဥက္ကဋ္ဌ၏လုပ်ငန်းများကိုကူညီလုပ်ကိုင်ပေးရမည်။ ဥက္ကဋ္ဌမရှိခဲ့လျှင်ခေတ္တဥက္ကဋ္ဌနေရာတွင်ပင်ရောက်လုပ်ကိုင်ပေးရမည်။
၃	ဦးကြည်တင်	ဘဏ္ဍာရေး မှူး	ငွေကိုတိကျစွာကိုင်တွယ်ရမည်။ စာရင်းနှင့်ငွေကိုက်ညီမှုရှိမရှိကိုစစ်ဆေးရမည်။
၄	ဒေါ်စုမွန်	စာရင်းကိုင်	စာရင်းကိုတိကျစွာကိုင်တွယ်ရမည်။ အခြားသူများမှစာရင်းလာရောက်ကြည့်ရှုလျှင်အချိန်မရွေးပြသရှင်းပြနိုင်ရမည်။ စာရင်းရှင်းတမ်းကိုပုံမှန်ပြုလုပ်ပေးရမည်။
၅	ဦးကြည်စိုး	စာရင်းစစ်	စာရင်းကိုင်ကိုကူညီလုပ်ကိုင်ပေးရမည်။
၆	ဦးကျော်ဆန်း	အဖွဲ့ဝင်	ပုံမှန်အစည်းဝေးတက်ရောက်ရမည်။
၇	ဦးတင်ဦး	အဖွဲ့ဝင်	ပုံမှန်အစည်းဝေးတက်ရောက်ရမည်။

နောက်ဆက်တွဲ (၄): အရေးပေါ်ဆက်သွယ်ရန်ဖုန်းနံပါတ်များ

ဦးဝင်းမောင် ၀၉/၇၉၇၉၈၅၇၅၆
 ဒေါ်စုမွန် ၀၉/၇၉၉၁၃၃၆၂၅
 ဦးမြင့်လှိုင် ၀၉/၂၅၆၅၁၈၃၄၄